Rapport 2010

Monitoring van activiteiten

Colofon

Auteur

Johan Rosiers, stafmedewerker VAD

Redactie

Mieke Autrique, stafmedewerker VAD

Mia De Bock, stafmedewerker VAD

Ilse De Maeseneire, stafmedewerker VAD

Marijs Geirnaert, directeur VAD

Layout cover, print en afwerking

www.epo.be

Verantwoordelijke uitgever

F. Matthys, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

wettelijk depotnummer: D/2011/6030/13

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw

Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

Inhoudsopgave

Inleiding

Sinds 1996 beheert VAD Ginger, een geïnformatiseerd registratiesysteem voor alcohol- en drugpreventieactiviteiten in Vlaanderen. Dit programma maakt het mogelijk dat preventiewerkers hun preventieactiviteiten aan de hand van een aantal standaardvariabelen registreren. VAD bundelt de data op Vlaams niveau en beschrijft de resultaten in een jaarlijks monitoringrapport.

Ginger heeft ondertussen al meer dan tien jaar zijn nut als geïnformatiseerd registratieprogramma voor alcohol- en drugpreventieactiviteiten aangetoond. Maar in de loop der jaren werd duidelijk dat er nood was aan een nieuwe versie, die meer afgestemd is op de huidige ICT-standaarden. Door nieuwe technologische en inhoudelijke noden drong een herwerking van het programma zich op. Daarom werd www.vadginger.be ontwikkeld, een internettoepassing om te registreren. Door deze vernieuwing staan de ingevoerde data veilig weggeschreven op de VAD-server, kan VAD de vooruitgang in de registratie bewaken, kan de registrator altijd en overal registeren waar er internettoegang is etcetera.

In vergelijking met de vorige Gingerversie werden ook inhoudelijk enkele variabelen toegevoegd, conform de doelstellingen voor Ginger in het convenant tussen de Vlaamse Overheid en VAD. Zo wordt gevraagd welke materialen gebruikt werden in de voorbereiding of uitvoering van de preventieactiviteit. Ook wordt gevraagd of en hoe evaluatie aan bod kwam in de activiteit.

Vanaf eind 2008 werden in alle Vlaamse provincies voorstellingen van de nieuwe Gingerversie gegeven. Op 1 januari 2009 startte het eerste registratiejaar in de nieuwe online-applicatie. Dit Gingerrapport op basis van de gegevens van 2010 is de eerste output van de registratie sinds de nieuwe Gingerversie in gebruik werd genomen.

De vernieuwing was meteen ook aanleiding om het format van het Gingerrapport licht te wijzigen. In hoofdstuk 2 wordt een algemeen overzicht gegeven van de resultaten, waarbij ook de nieuwe variabelen in beeld worden gebracht. In hoofdstuk 3 wordt het Gingerbeeld per sector opgehangen. In hoofdstuk 4 wordt het Gingerbeeld per registratorgroep gegeven. In hoofdstuk 5 wordt het beeld van het CGG-preventiewerk nog iets dichter tegen het licht gehouden. In hoofdstuk 6 wordt kort stilgestaan bij wat de toekomst voor Ginger moet brengen. In dit Gingerrapport 2010 is ook een zevende hoofdstuk opgenomen, waarin de resultaten van de Gingerevaluatie 2011 worden toegelicht.

Veel leesplezier!

1. Structuur www.vadginger.be

Alvorens tot de resultaten over te gaan, dit schematisch overzicht van de variabelen die in www.vadginger.be zitten. De hoofdvariabelen zijn in hoofdletters weergegeven, de bijvariabelen in kleine letters. In de rechter kolom vind je de antwoordmogelijkheden terug.

VARIABELE	**ANTWOORDMOGELIJKHEDEN**
ORGANISATIE	Keuze uit door registrator vooraf aangemaakte lijst
↳Suborganisatie	Keuze uit door registrator vooraf aangemaakte lijst
DATUM	Aan te klikken in kalender
OMSCHRIJVING	Open veld
DUUR	Aantal minuten
SECTOR	Keuze uit (combinatie van) 8 categorieën: arbeid, gezondheid, onderwijs, overheid, politie en justitie, vrije tijd en cultuur, welzijn en algemene bevolking
↳Detailsector	Per sector keuze uit 6-25 categorieën voor detailsectoren; bij algemene bevolking geen detailsector
LOCATIENIVEAU	Keuze uit 6 categorieën: lokaal, regionaal, provinciaal, gemeenschap of gewest, federaal, internationaal
DOELGROEP	Keuze uit 2 categorieën: intermediaire doelgroep, uiteindelijke doelgroep
↳ Intermediaire doelgroep *(of)*	* Wie? Keuze uit 3 categorieën: preventiewerkers, intermediairs, bestuursniveau * Aantal aanwezigen. Keuze uit 7 categorieën gaande van 1 aanwezige tot 100 of meer aanwezigen * Sector van de uiteindelijke doelgroep: zelfde categorieën als bij variabele SECTOR (wel zonder vermelding detailsectoren)
↳Uiteindelijke doelgroep	* Aantal aanwezigen. Keuze uit 7 categorieën gaande van 1 aanwezige tot 100 of meer aanwezigen * Wie? Keuze uit 4 categorieën:jongeren, familiale omgeving, volwassenen, andere
SOORT ACTIVITEIT	Keuze uit 6 categorieën: overleg, consult/advies, coaching, vorming, vroeginterventie, andere actie
↳Detailsoort	Per soort activiteit keuze uit 2-5 categorieën voor detailsoort (behalve bij consult/advies en andere actie
BEHANDELDE ITEM	Keuze uit 7 categorieën: middelengebruik algemeen, alcohol, illegale drugs, medicatie, tabak, gokken, ICT-verslaving
GEBRUIKT MATERIAAL	Keuze uit 7 categorieën: zelf ontwikkeld materiaal, materiaal van VAD/DrugLijn, ander materiaal op Vlaams niveau, ander materiaal op lokaal/regionaal niveau, ander materiaal op federaal niveau, ander materiaal op internationaal niveau, geen materiaal
ACTIVITEIT GEËVALUEERD?	Keuze uit 2 categorieën: ja, neen
(indien ja) ↳Hoe? ↳Wie? ↳Verslag gemaakt?	 Keuze uit 2 categorieën: mondeling, schriftelijk Keuze uit 3 categorieën: jijzelf, externe persoon/ organisatie, beide Keuze uit 2 categorieën: ja, neen

2. Algemene resultaten

2.1. Samenstelling registratiepanel

In totaal namen in 2010 83 registrators deel aan de Gingerregistratie, wat alweer een record is (2009: 80 deelnemende registrators). Het gros van de Gingerregistrators is aan een Centrum Geestelijke Gezondheid verbonden. Ziehier de in 2010 aan de Gingerregistratie participerende personen, verdeeld per registratorgroep.

- **Lokale preventiewerkers (10)**

Filip Claeys (Preventiedienst Deinze), Tim Cools (Preventiedienst Geel), Inge Demeulenaere (Preventiedienst Mechelen), Peter Dendooven (Preventiedienst Aalter, Knesselare en Maldegem), Heleen Herten (Preventie drugs en alcohol Haviland), Ben Van Gilbergen (Preventiedienst Tienen), Bianca Vanreephingen (Intergemeentelijke preventiewerker drugs en alcohol Pajottenland), Joris Van Vlasselaer (Intergemeentelijke preventiewerker alcohol en drugs Kampenhout-Steenokkerzeel-Zemst), Wannes Verboven (Preventie drugs en alcohol Haviland) en Tineke Wancour (Preventiedienst Deinze).

- **Regionale preventiewerkers (55)**

Jeroen Aerts (VGGZ-CAD Limburg), Nele Aerts (VGGZ-CAD Limburg), Peter Aertsen (CGG De Pont Mechelen), Carlo Baeten (VGGZ-CAD Limburg), Evelien Bartier (CGG Middelpunt), Annelies Bode (CGG Vlaams-Brabant Oost), Karin Borkelmans (VGGZ-CAD Limburg), Joyce Borremans (CGG Vlaams-Brabant Oost), Christoph Cambre (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Jadwiga Cant (CGG Ahasverus), Tahar Chahbi (VGGZ-CAD Limburg), Valerie Cluydts (CGGZ Primavera), Cathy Coppens (CGG De Pont Mechelen), Martine Couvreur (CGG Vlaams-Brabant Oost), Dimitri Das (VGGZ-CAD Limburg), Tineke De Breucker (CGG Waas en Dender - Delta), Maaike De Coninck (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Cynthia Deman[1] (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Cynthia Deman[1] (CGG Waas en Dender - Delta), Leen De Mey (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Leen De Rooms (CGG Ahasverus), Jan De Smet (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Roos Deventer (CGG Middelpunt), Eva Devleminck (CGGZ Primavera), Annemie Durang (CGG Ahasverus), David Fraters (VGGZ-CAD Limburg), André Fryns (CGGZ Primavera), Ellen Gibney (VGGZ-CAD Limburg), Ludo Gielen (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Rudy Goossens (CGG Eclips - CAT), Ingrid Hanot (VGGZ-CAD Limburg), Ilse Himpe (CGG Middelpunt), Tine Huyghebaert (CGG Middelpunt), Kelly Jacobs (VGGZ-CAD Limburg), Katrien Kellens (VGGZ-CAD Limburg), Christophe Kino (CGG Eclips - CAT), Giovanni Laleman (CGG Middelpunt), Sofie Leemans (CGG Vlaams-Brabant Oost), May Leenaerts (CGG VAGGA-Altox Antwerpen), Gwen Maris (CGG Vlaams-Brabant Oost), Rudi Reyners (Provincie Vlaams-Brabant), Laurent Rouckhoudt (CGG Eclips - CAT), An Schelpe (CGG Eclips - CAT), Daniël Sikora (VGGZ-CAD Limburg), Marc Tack (CGG Eclips - CAT), Marilyn Toch (CGG Eclips - CAT), Inge Truyens (CGG Kempen – De Meander), Sibel Turköglü (VGGZ-CAD Limburg), Steven Vanderauwera (CGGZ Primavera), Marjet Vanderstraeten (VGGZ-CAD Limburg), Marjolein Vande Velde (CGG Waas en Dender - Delta), Ellen Van Eynde

[1] Cynthia Deman werkte in 2010 als preventiewerkster in twee CGG: VAGGA-Altox en Waas en Dender-Delta.

(CGG Kempen – De Meander), Niek Vanmaeckelberghe (CGG Middelpunt), Karel Vanrietvelde (CGG Middelpunt) en Ilse Van Roy (CGG Ahasverus).

- **Vlaamse preventiewerkers (18)**

Mieke Autrique (VAD), Inge Baeten (VAD), Ilse Bernaert (VAD), Joke Claessens (VAD), Mia De Bock (VAD), Else De Donder (VAD), Tom Defilet (VAD), Ilse De Maeseneire (VAD), Nina De Paepe (VAD), Marijs Geirnaert (VAD), Hilde Kinable (VAD), Marie-Claire Lambrechts (VAD), Kitty Messiaen (VAD), David Möbius (VAD), Johan Rosiers (VAD), Jochen Schrooten (VAD), Els Vandenberghe (VAD) en Johan Vandewalle (De Sleutel).

2.2. Overzicht van activiteiten

Er werden voor het registratiejaar 2010 in totaal 5.835 activiteiten in www.vadginger.be ingevoerd. Na een kwaliteitscontrole bleken er daarvan 35 niet te voldoen, vooral omdat het geen feitelijke Gingeractiviteiten zijn (bv. eigen stuurgroep, interne teamvergadering). De uitval bedroeg 0,6%, een aandeel dat even hoog is als in 2009 en veel lager dan de voorgaande jaren. De omschakeling naar de nieuwe Gingerversie heeft dus een positief effect gehad op de kwaliteit van de registratie. Na aftrek van de 35 'verkeerde' activiteiten houden we dus nog 5.800 activiteiten over voor de analyse. Dat zijn 210 activiteiten meer dan in 2009.

⇨ Participatie van de sectoren (tabel B1)

Net zoals vorig jaar neemt de gezondheidssector van alle sectoren proportioneel het meest deel aan de geregistreerde preventieactiviteiten. Wat de unisectorale activiteiten betreft, is onderwijs nog steeds de meest bereikte sector. Maar als je de intersectorale activiteiten mee in beschouwing neemt, spant de gezondheidssector de kroon. Deze sector is vanouds een sector die veel aan preventie doet middels deelname aan intersectorale samenwerking. In 2010 nam de gezondheidssector deel aan drie op de tien preventieactiviteiten (30,4%). Het aandeel van de onderwijssector zit daar maar een fractie onder (29,1%). De overheidssector volgt op enige afstand (23,6%), waarbij vooral de sterke participatie via intersectorale samenwerking opvalt: in driekwart van alle intersectorale preventieactiviteiten zijn vertegenwoordigers van overheden betrokken.
De welzijnssector vormt de middenmoot, met een participatie aan één op de zes activiteiten (17,4%). Dankzij hun sterke deelname aan intersectorale activiteiten komen zij beter uit de verf dan de resterende sectoren, die een aandeel van om en bij de 10% scoren.

⇨ Evolutie unisectorale activiteiten van de sectoren (grafieken B1 en B2)

Noot: unisectorale activiteit = activiteit die uitsluitend met één bepaalde sector wordt uitgevoerd. Bijvoorbeeld: een preventieactiviteit in een school, waar geen actoren uit andere sectoren aan deelnemen, is een unisectorale activiteit met de onderwijssector.

Onderwijs blijft de sector die het meest unisectoraal bereikt wordt (22,8%). Na jaren van continue daling van het aandeel unisectorale activiteiten is er in 2010 weer een kleine heropleving in vergelijking met 2009. De gezondheidssector kent een status quo (18,5%).
De andere sectoren volgen op ruime afstand. De overheidssector kende tussen 2005 en 2009 een continue groei (van 5,3% naar 12,1%) maar kent nu een lichte terugval op het vlak van unisectorale activiteiten (10,4%). Daardoor en door de opmerkelijke stijging van het aandeel in de arbeidssector, komt de arbeidssector op gelijke hoogte als het op unisectorale preventieactiviteiten aankomt.
De welzijnssector blijft zijn golfbewegingen rond de 10% voortzetten. De twee minst via unisectorale activiteiten bereikte sectoren verliezen nog meer terrein. De vrijetijds- en cultuursector zet zijn duidelijke daling voort: tussen 2007 en 2010 daalde hun aandeel unisectorale activiteiten van 9,6% naar 4,3%. De sector politie en justitie ziet zijn op zich al geringe aandeel zakken van 2,6% naar 1,7%.

➪ *Evolutie intersectorale activiteiten van de sectoren (tabel B2)*

Noot: intersectorale activiteit = activiteit waaraan meerdere sectoren deelnemen. Bijvoorbeeld: een preventieactiviteit waaraan zowel de directie van een school als een lokale gemeentelijke preventiewerker aan deelnemen, is een intersectorale activiteit met zowel de onderwijssector als de overheidssector.

Intersectorale samenwerking kent de laatste jaren een wisselend verloop, al zijn de fluctuaties niet opvallend groot. Het aandeel intersectorale activiteiten kent een lichte daling in vergelijking met 2009 (van 18,3% naar 17,4%). Daarenboven is er een daling vast te stellen in het gemiddelde aantal deelnemende sectoren per intersectorale activiteit, van 3,08 naar 2,86. Door de combinatie van beide dalingen zien we dat de ISS-indicator[2] duidelijk daalt en het laagtepunt van 2008 evenaart. Terwijl in het vorige Gingerrapport het adagio 'intersectorale samenwerking is zeker niet op de terugweg' luidde, valt volgend jaar te bekijken of de duidelijke terugval in 2010 eenmalig is of niet.

➪ *Tijdsinvestering per activiteit en per sector (tabel B3)*

Alle geregistreerde preventieactiviteiten samen hebben in totaal 14.090 uren in beslag genomen. De gemiddelde duur per activiteit is 2 uur en 26 minuten. Sommige activiteiten, zoals vorming en vroeginterventie, duren merkelijk langer. Andere, in casu overleg, consult/advies en coaching, duren minder lang. Nochtans wordt de duur van consult- en adviesactiviteiten al een beetje omhoog gestuwd omdat veel Gingerregistrators deze activiteiten pas beginnen registreren vanaf dat deze 15 minuten of meer duren. Zo ook bij de VAD-medewerkers, die kortdurende consult en advies aanvullend in een parallel programma registreren.
Als we de tijdsinvestering per soort activiteit in de verschillende sectoren bekijken, dan zien we dat de gemiddelde tijdsduur in de meeste sectoren niet ver afwijkt van het algemene gemiddelde. Wel zien we per soort activiteit duidelijke verschillen. Zo neemt consult/advies duidelijk meer tijd in beslag in de sector vrije tijd en cultuur. Vroeginterventie duurt in de onderwijssector langer dan gemiddeld.
Opvallend is ook dat vorming in het kader van intersectorale samenwerking merkelijk langer duurt dan algemeen.

➪ *Coaching en vroeginterventie per sector (tabel B5)*

In vergelijking met de vorige Gingerversie zijn twee soorten activiteiten toegevoegd aan de keuzemogelijkheden, met name coaching en vroeginterventie.
Coaching komt algemeen genomen in ongeveer één op de negen preventieactiviteiten (11,1%) aan bod. In sommige sectoren ligt dat aandeel hoger. Dat is vooral in de arbeidssector het geval, waar meer dan één op de vier activiteiten coaching is (26,6%). Ook in de welzijnssector komt coaching relatief meer aan bod (16,7%). In de arbeidssector is de coachingsactiviteit zo goed als altijd gericht op beleidsontwikkeling in de organisatie (97,7%). In de welzijnssector heeft dit ook de bovenhand (58,2%) maar

[2] De ISS-indicator, berekend volgens de formule [percentage intersectorale activiteiten op het totaal aantal activiteiten x gemiddeld aantal aanwezige sectoren per intersectorale activiteit], geeft een indicatie van de omvang van intersectorale samenwerking.

komt beleidsontwikkeling op lokaal vlak ook vrij vaak aan bod (41,8%). Coaching komt amper voor in de gezondheidssector (3,5%).
Vroeginterventie, dat in de handleiding van Ginger wordt gedefinieerd als "activiteiten die kaderen in het vroegtijdig tussenkomen om problemen als gevolg van alcohol- en druggebruik zo beperkt mogelijk te houden"[3], is in ongeveer één op de 15 preventieactiviteiten aan de orde (7,0%). In de gezondheidssector komt dit vaker voor (11,5%), terwijl dit in de sectoren arbeid, welzijn, overheid en vrije tijd en cultuur (zo goed als) niet voorkomt. In 2009 was vroeginterventie in de gezondheidssector nog ongeveer even sterk gericht op groepen als op individuele personen, maar in 2010 helt de balans over naar vroeginterventie met individuen (66,4% vs. 33,6%). In meer dan één op de drie preventieactiviteiten met de algemene bevolking komt vroeginterventie aan bod (37,7%). Dat is in vergelijking met 2009 zelfs bijna een verdubbeling van het aandeel. Hierbij komt vroeginterventie naar individuen het sterkst aan bod (70,7%).

⇨ *Bereikte doelgroepen per sector (tabel B6)*

Driekwart van alle in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten zijn gericht op intermediaire doelgroepen (75,2%). Binnen die ruime groep gaan de meeste activiteiten uit naar de specifieke categorie 'intermediairs', in elke sector goed voor meer dan de helft van de activiteiten. Maar ook de andere categorieën 'bestuursniveau' en 'preventiewerkers' worden regelmatig bereikt. Intermediairs worden (nog) meer dan gemiddeld bereikt in de sectoren onderwijs, politie en justitie, welzijn en vrije tijd en cultuur, alsook in de algemene bevolking. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau komen sterker dan gemiddeld aan bod in de sectoren politie en justitie, overheid en arbeid. Preventiewerkers worden merkelijk vaker dan gemiddeld bereikt in de gezondheids- en in de overheidssector. Dat laatste is niet verwonderlijk, aangezien het gros van de preventiewerkers in Vlaanderen ofwel aan (meestal lokale) overheden verbonden zijn of tewerkgesteld worden in vzw's die in de gezondheidssector actief zijn (vnl. CGG).
Wat het kwart activiteiten met uiteindelijke doelgroepen (24,8%) betreft, gaat proportioneel de meeste aandacht naar jongeren uit. Dat is vooral in de onderwijssector het geval, waar jongeren zo goed als altijd deel uitmaken van de doelgroep. Volwassenen worden relatief vaker bereikt in de sectoren arbeid (in elke preventieactiviteit met de uiteindelijke doelgroep vertegenwoordigd), politie en justitie, vrijetijds- en cultuursector, overheid en welzijn. De familiale omgeving wordt vaker bereikt in de gezondheidssector en in de algemene bevolking.

[3] Definitie van vroeginterventie uit het gelijknamige VAD-dossier: "We definiëren vroeginterventie als alle methodologisch onderbouwde acties die professionelen uit de welzijns- en gezondheidssector en andere relevante sectoren toepassen met de bedoeling personen met riskant of problematisch middelengebruik zo vroeg mogelijk te identificeren, hen te motiveren tot gedragsverandering en verder te ondersteunen bij deze veranderingstrategie. De doelstelling van vroeginterventie is het reduceren van de (risico's op) schade die bij het verder zetten van dit gebruikspatroon (zou) optreden."

➪ Behandelde thema's per sector (tabel B7)

In ruim acht op de tien preventieactiviteiten is het thema 'middelengebruik algemeen' aan de orde (84,5%)[4]. Dat geldt nog meer dan gemiddeld voor de arbeidssector. Van de specifiek benoemde items komt alcohol het meest aan bod (26,6%), gevolgd door illegale drugs (19,7%). Zowel alcohol als illegale drugs worden als specifieke thema's iets vaker opgenomen in de preventieactiviteiten met de sector politie en justitie. Het thema alcohol komt eveneens sterker aan bod in het werken met de algemene bevolking. Het thema illegale drugs wordt ook sterker naar voren gebracht in de onderwijssector. De thema's medicatie, tabak, gokken en ICT-verslaving komen - in die volgorde van belang – uit op een aandeel tussen 5% en 10%. Opvallend is dat elk van deze thema's meer aan bod komen in de preventieactiviteiten in de onderwijssector.

➪ Gebruikte materialen per sector (tabel B8)

Zelf ontwikkeld materiaal (48,1%) en materiaal van VAD/DrugLijn (45,3%) worden duidelijk het meest gehanteerd in het kader van preventieactiviteiten. Het aandeel zelf ontwikkeld materiaal blijft hiermee hoog. Navraag bij Gingerregistrators leert dat het meestal gaat om het aanvullen of aanpassen van bestaande materialen op maat van de specifieke context van de activiteit. In de loop van 2010 werd de Gingerregistrators gewezen op de betekenis van deze categorie, maar uit het Gingerresultaat 2010 blijkt dat dit niet veel heeft veranderd. Daarom zal dit aandachtspunt verder worden meegenomen in komende Gingervormingen.
Materialen die op andere niveaus zijn ontwikkeld, komen duidelijk minder vaak voor.

➪ Evaluatie per sector (tabellen B9 en B10)

Ongeveer één op de drie in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten is geëvalueerd (32,0%). Dat kan weinig lijken, maar hierbij mag niet vergeten worden dat in Ginger activiteiten worden geregistreerd en geen acties of langdurige processen. Een actie kan perfect tijdens het proces en/of aan het eind van het proces geëvalueerd worden, zonder dat je elke afzonderlijke activiteit evalueert. In die zin is 32% zelfs een hoog percentage.
Vormingsactiviteiten en activiteiten in het kader van vroeginterventie worden vaker geëvalueerd omdat deze activiteiten meestal afgerond worden na één of enkele sessies. Dit terwijl activiteiten rond overleg, coaching en consult/advies vaker deel uitmaken van een langdurend proces, waarbij niet na elke stap geëvalueerd wordt.
Tussen de sectoren zijn er merkbare verschillen inzake het aandeel geëvalueerde activiteiten. Zo springt de onderwijssector er uit qua aandeel geëvalueerde activiteiten. Dat heeft te maken met het hoger aandeel vormingsactiviteiten in deze sector. Ondanks de verschillen in het aandeel geëvalueerde activiteiten valt op dat in de meeste sectoren ongeveer even vaak een schriftelijk evaluatieverslag van de activiteit wordt gemaakt. Bij activiteiten met de overheidssector gebeurt dat iets minder vaak, bij activiteiten met de sectoren onderwijs, arbeid en politie en justitie iets vaker.

[4] De categorie 'middelengebruik algemeen' wordt gekozen als het over het ruimere thema middelengebruik gaat, zonder per se specifiek in te gaan op aparte vormen van dat middelengebruik.

2.3. Eerste evoluties in de Gingerdata 2009-2010

Aangezien 2010 pas het tweede registratiejaar was waarin de nieuwe online-versie van Ginger werd gebruikt, is vergelijken over langere termijn nog niet mogelijk. Toch is het interessant om de eerste evoluties tussen 2009 en 2010 even onder de loep te nemen.

Om de evoluties aan te geven, worden volgende parameters gebruikt, gebaseerd op de relatieve evolutie:

2010-waarde 5%-9,99%		2010-waarde 10%-29,99%		2010-waarde ≥ 30%	
Evolutie [0%-20%]	~	Evolutie [0%-10%]	~	Evolutie [0%-5%]	~
Evolutie]20%-50%]	↗ of ↘	Evolutie]10%-30%]	↗ of ↘	Evolutie]5%-10%]	↗ of ↘
Evolutie]50%-80%]	↗↗ of ↘↘	Evolutie]30%-50%]	↗↗ of ↘↘	Evolutie]10%-25%]	↗↗ of ↘↘
Evolutie]80%-...	↗↗↗ of ↘↘↘	Evolutie]50%-...	↗↗↗ of ↘↘↘	Evolutie]25%-...	↗↗↗ of ↘↘↘

Voor waarden die zowel in 2009 als in 2010 onder 5% lagen, wordt geen evolutie weergegeven aangezien de kans te groot is dat de relatieve verschillen niet in verhouding staan tot de reële verschillen. Zo is een stijging van 1,5% naar 2,5% een relatieve evolutie van +67% terwijl het in reële waarden slechts om 1% verschil gaat.

Ziehier de evoluties voor de periode 2009-2010.

Sector Arbeid	**2009**	**2010**	***Reële evolutie***	**Relatieve evolutie**	**Evolutie**
⇨Unisectorale activiteiten	8,8%	12,9%	*+4,1%*	+46,6%	↗↗
⇨Intersectorale activiteiten	6,6%	7,8%	*+1,2%*	+18,2%	~
⇨Alle activiteiten	8,4%	12,0%	*+3,6%*	+42,9%	↗↗
Sector Gezondheid	**2009**	**2010**	***Reële evolutie***	**Relatieve evolutie**	**Evolutie**
⇨Unisectorale activiteiten	22,8%	22,5%	*-0,3%*	-1,3%	~
⇨Intersectorale activiteiten	69,9%	66,5%	*-3,4%*	-4,9%	~
⇨Alle activiteiten	31,5%	30,4%	*-1,1%*	-3,5%	~
Sector Onderwijs	**2009**	**2010**	***Reële evolutie***	**Relatieve evolutie**	**Evolutie**
⇨Unisectorale activiteiten	26,2%	27,8%	*+1,6%*	+6,1%	~
⇨Intersectorale activiteiten	39,8%	34,9%	*-4,9%*	-12,3%	↘↘
⇨Alle activiteiten	28,7%	29,1%	*+0,4%*	-1,4%	~
Sector Overheid	**2009**	**2010**	***Reële evolutie***	**Relatieve evolutie**	**Evolutie**
⇨Unisectorale activiteiten	14,8%	12,7%	*-2,1%*	-14,2%	↘
⇨Intersectorale activiteiten	76,1%	73,2%	*-2,9%*	-3,8%	~
⇨Alle activiteiten	26,0%	23,6%	*-2,4%*	-9,2%	~
Sector Politie en justitie	**2009**	**2010**	***Reële evolutie***	**Relatieve evolutie**	**Evolutie**
⇨Unisectorale activiteiten	3,2%	2,1%	*-1,1%*	-	-
⇨Intersectorale activiteiten	35,0%	33,1%	*-1,9%*	-5,4%	~

⇨Alle activiteiten	9,0%	7,7%	*-1,3%*	-14,4%	~
Sector Vrije tijd en cultuur	**2009**	**2010**	***Reële evolutie***	**Relatieve evolutie**	**Evolutie**
⇨Unisectorale activiteiten	7,8%	5,3%	*-2,6%*	-32,1%	↘
⇨Intersectorale activiteiten	28,0%	23,4%	*-4,6%*	-16,4%	↘
⇨Alle activiteiten	11,5%	8,5%	*-3,0%*	-26,1%	↘
Sector Welzijn	**2009**	**2010**	***Reële evolutie***	**Relatieve evolutie**	**Evolutie**
⇨Unisectorale activiteiten	9,9%	10,9%	*+1,0%*	+10,1%	↗
⇨Intersectorale activiteiten	52,1%	46,9%	*-5,2%*	-10,0%	↘↘
⇨Alle activiteiten	17,7%	17,4%	*-0,3%*	-1,7%	~
Aandeel intersectoraal	**2009**	**2010**	***Reële evolutie***	**Relatieve evolutie**	**Evolutie**
⇨Alle activiteiten	18,3%	17,4%	*-0,9%*	-4,9%	~

Tabel A1: evolutie activiteiten – unisectoraal en intersectoraal – per sector (2009-2010)

De twee meest in het oog springende evoluties zijn enerzijds het groeiende aandeel van de arbeidssector, waarbij een duidelijke stijging van unisectorale activiteiten is vast te stellen. Dit is voor een groot stuk te wijten aan de nieuwe impulsen die cao 100[5] gegeven heeft in het preventief werken in de arbeidssector. Anderzijds duikt het aandeel sector vrije tijd en cultuur een stuk naar beneden, wat zich uit in zowel een daling van unisectorale activiteiten als van intersectorale activiteiten.
Het aandeel van de meeste andere sectoren blijft (zo goed als) stabiel. Ook het aandeel intersectorale activiteiten is vrij stabiel gebleven.

Soort activiteit	**2009**	**2010**	**Evolutie**
Overleg	45,3%	44,8%	~
Coaching	10,3%	11,1%	~
Consult/advies	9,0%	8,1%	~
Vorming	25,0%	23,7%	~
Vroeginterventie	5,0%	7,0%	↗
Andere acties	5,5%	5,3%	~

Tabel A2: evolutie activiteiten – per soort, per sector (2009-2010)

Vroeginterventie is de enige soort activiteit die proportioneel gezien erop vooruit gaat. In realiteit gaat het om een stijging van 2%. Andere sectoren blijven een stuk onder de evolutiedrempel en worden dus als stabiel beschouwd.

[5] In 2009 sloten de sociale partners in de Nationale Arbeidsraad (NAR) een collectieve arbeidsovereenkomst m.b.t. een preventief alcohol- en drugsbeleid in de onderneming. Deze zogenaamde cao 100 stelt dat alle bedrijven uit de private sector vanaf 1 april 2010 een alcohol- en drugbeleid moeten hebben. VAD en de CGG-preventiewerkers bieden ondersteuning bij de concrete uitwerking van zulk een alcohol- en drugbeleid.

Gemiddelde tijdsduur per activiteit	2009	2010	Evolutie
Overleg	2u01	2u00	~
Coaching	1u57	1u57	~
Consult/advies	2u05	1u38	↘
Vorming	3u30	3u27	~
Vroeginterventie	3u53	3u00	↘
Andere actie	2u51	3u01	~

Tabel A3: evolutie tijdsduur activiteiten – per soort, per sector (2009-2010)

Twee soorten activiteiten duurden in 2010 merkelijk minder lang dan in 2009: consult/advies en vroeginterventie. De andere soorten bleven qua gemiddelde tijdsduur ongeveer op het zelfde niveau.

Locatieniveau	2009	2010	Evolutie
Lokaal	63,0%	60,4%	~
Regionaal	8,6%	11,6%	↗↗
Provinciaal	9,0%	9,0%	~
Gemeenschap/gewest	15,4%	14,5%	~
Federaal	2,5%	2,7%	
Internationaal	1,5%	1,8%	

Tabel A4: evolutie locatieniveau (2009-2010)

Werken op regionaal niveau (bv. intergemeentelijk) kende een vooruitgang. Alhoewel het lokale niveau enkele procentjes verliest, is deze daling proportioneel te klein om van een wezenlijke daling te spreken. Waardoor het aandeel van dit locatieniveau in 2010, net als de overige niveaus, als stabiel wordt aanzien in vergelijking met 2009.

Doelgroepen	2009	2010	Evolutie
Intermediaire doelgroep	76,3%	75,2%	~
⇨Intermediairs	67,8%	68,1%	~
⇨Bestuursniveau	31,1%	30,6%	~
⇨Preventiewerkers	34,8%	33,5%	~
Uiteindelijke doelgroep	23,7%	24,8%	~
⇨Volwassenen	38,5%	34,9%	↘
⇨Jongeren	62,4%	69,4%	↗↗
⇨Familiale omgeving	12,0%	11,5%	~

Tabel A5: evolutie doelgroepen (2009-2010)

Het aandeel van zowel intermediaire doelgroepen als van uiteindelijke doelgroepen bleef stabiel. Bij de intermediaire doelgroepen geldt dit ook voor de drie subdoelgroepen. Bij de uiteindelijke doelgroep zien we wel een stijging van het aandeel jongeren en een lichtere daling van het aandeel volwassenen.

Behandelde items	2009	2010	Evolutie
Middelengebruik algemeen	82,1%	84,5%	~
Alcohol	22,3%	26,6%	↗
Illegale drugs	16,5%	19,7%	↗
Medicatie	9,4%	10,9%	↗
Tabak	6,4%	8,5%	↗
Gokken	5,9%	7,6%	↗
ICT-verslavingen	3,4%	5,9%	↗↗

Tabel A6: evolutie behandelde items (2009-2010)

Opmerkelijk is dat er in 2010 meer met specifieke, afgebakende thema's wordt gewerkt. Het aandeel van "middelengebruik algemeen" blijft vrij stabiel, terwijl de specifieke thema's allemaal stijgen. Qua percentpunt is de stijging het sterkst voor de thema's alcohol en illegale drugs, proportioneel gezien is de stijging het sterkst bij het thema ICT-verslavingen (bijna een verdubbeling).

Gebruikt materiaal	2009	2010	Evolutie
Zelf ontwikkeld materiaal	51,1%	48,1%	↘
Materiaal van VAD/DrugLijn	45,5%	45,3%	~
Ander materiaal op Vlaams niveau	10,4%	8,2%	↘
Ander materiaal op lokaal/regionaal niveau	11,5%	7,4%	↘
Ander materiaal op internationaal niveau	8,0%	5,7%	↘

Tabel A7: evolutie gebruikt materiaal (2009-2010)

Het percentuele verschil tussen zelf ontwikkeld materiaal en materiaal van VAD/DrugLijn verkleint door de relatieve daling van eerstgenoemde. Het aandeel materiaal van VAD/DrugLijn blijft stabiel. De andere soorten materiaal kennen een lichte daling.

Evaluatie	2009	2010	Evolutie
Aandeel geëvalueerde activiteiten	32,0%	32,0%	~
Rapport indien geëvalueerd	68,4%	68,2%	~
Aandeel evaluatieverslag	21,9%	21,8%	~

Tabel A8: evolutie evaluatie (2009-2010)

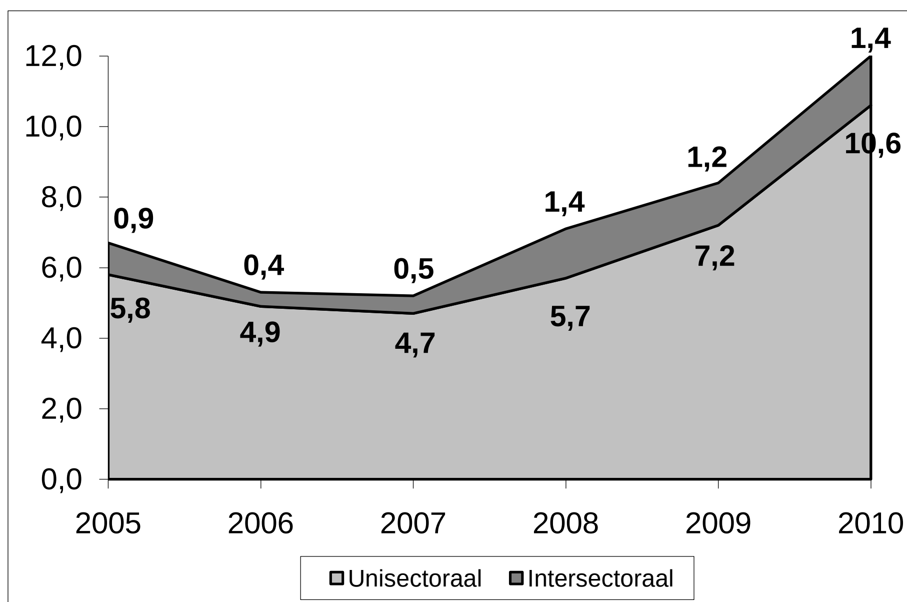
Wat de evolutie van de evaluatiegraad en de evaluatierapportering betreft, valt er maar één term te hanteren: status quo.

3. Resultaten per sector

3.1. Sector Arbeid

➪ Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A1)

De arbeidssector nam in 2010 deel aan 695 in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten. Dat komt overeen met een aandeel van 12,0%. Het gros daarvan (10,6%) verloopt via unisectorale weg. Als we het aandeel over de laatste vijf jaar beschouwen, dan zien we dat het aandeel na 2007 duidelijk gestegen is. Tussen 2008 en 2010 situeert de stijging zich in het aandeel unisectorale activiteiten. Die stijging is mede te wijten aan het in voege treden van cao 100 en de daaraan gekoppelde impuls van de Vlaamse overheid om via projectsubsidiëring de begeleiding van CGG-preventiewerkers in het ontwikkelen van een alcohol- en drugbeleid in ondernemingen te verzekeren.

<u>Grafiek A1</u>: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2010)

➪ ***Detailsectoren (tabel A9)***

In het werken met de arbeidssector worden private bedrijven het meest bereikt. Dat is niet zo verwonderlijk, aangezien cao 100 zich voornamelijk richt naar private bedrijven. In bijna de helft zijn private bedrijven vertegenwoordigd (46,5%). Het gaat dan vooral om grotere private bedrijven, met meer dan 50 personeelsleden. Social-profitbedrijven zijn in een kwart van de activiteiten met de arbeidssector betrokken partij (24,1%), waarbij het meestal gaat om grotere organisaties (>50 personen). Overheidsbedrijven zijn in één op de zes activiteiten vertegenwoordigd (17,3%), met een duidelijk overwicht voor de grotere overheidsbedrijven (>50 personen). Preventieactiviteiten met vakbonden en externe diensten preventie en bescherming vinden slechts uitzonderlijk plaats.

Opvallend is het sterkere aandeel van grotere organisaties en bedrijven, met meer dan 50 personeelsleden. Terwijl deze in 2009 deelnamen aan ongeveer de helft van de preventieactiviteiten in de arbeidssector (51,6%) is dat in 2010 het geval in bijna driekwart van de preventieactiviteiten (72,2%).

Detailsector	**Aandeel**
Private bedrijven (>50 pers.)	39,7%
Social-profitorganisaties (>50 pers.)	16,9%
Overheidsbedrijven (>50 pers.)	15,6%
Social-profitorganisaties (1-50 pers.)	7,2%
Private bedrijven (1-50 pers.)	6,8%
Ext. Diensten preventie en bescherming	2,0%
Vakbonden	1,8%
Overheidsbedrijven (1-50 pers.)	1,6%
Meerdere	8,3%

Tabel A9: aandeel activiteiten per detailsector in de arbeidssector

➪ ***Locatieniveau (tabel B4)***

Iets meer dan de helft van de in 2010 geregistreerde preventieactiviteiten met de arbeidssector vindt op lokaal vlak plaats (53,9%), wat minder is dan in het algemene Gingerbeeld. Telkens ongeveer één op de zeven activiteiten richt zich op het gemeenschaps- of gewestniveau (14,8%), respectievelijk op het federaal niveau (14,0%). Het aandeel preventieactiviteiten op federaal niveau ligt in de arbeidssector merkelijk hoger dan in andere sectoren. Dat is mede te verklaren door het feit dat de Nationale Arbeidsraad en cao 100 federale beleidsbevoegdheden zijn. één op de negen activiteiten vindt op het regionaal niveau (clusters van verschillende gemeenten) plaats (11,7%). één op de 20 activiteiten spelen zich af op provinciaal niveau (4,7%). Het internationaal niveau komt zo goed als nooit aan bod (0,8%).

Dat het lokale niveau minder goed scoort en de 'hogere' niveaus beter heeft te maken met het feit dat activiteiten in deze sector zich sterker richten naar organisaties en overheden wiens actieradius het lokale niveau overstijgt (bv. Vlaamse of federale overheid, nationaal verspreide bedrijven).

⇨ *Doelgroep (tabellen A10 en B6)*

Bijna alle activiteiten met de arbeidssector vinden plaats met een intermediaire doelgroep (92,1%), waarbij dat meestal gebeurt met de specifieke doelgroep intermediairs. Maar ook het bestuursniveau is vaak aanwezig. In driekwart van de preventieactiviteiten met intermediaire doelgroepen zijn er minder dan tien personen aanwezig.

Wat het werken met de uiteindelijke doelgroep betreft, gaat het steeds om volwassenen, wat logisch is aangezien arbeid zo goed als steeds door volwassenen wordt uitgevoerd. Voorts is het zo dat de bereikte uiteindelijke doelgroep meestal meer dan tien personen telt.

92,1% intermediaire doelgroep	**7,9% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 78,9% intermediairs ⇨ 40,2% bestuursniveau ⇨ 5,1% preventiewerkers	⇨ 100,0% volwassenen
⇨ 30,4% 2-3 aanwezigen ⇨ 23,2% 1 aanwezige ⇨ 21,4% 4-9 aanwezigen	⇨ 53,1% 10-24 aanwezigen ⇨ 22,4% 4-9 aanwezigen ⇨ 10,2% 1 aanwezige

Tabel A10: aandeel doelgroepen in de arbeidssector[6]

⇨ *Soort activiteit (tabellen A11 en B5)*

Drie soorten vormen het gros van de activiteiten met de arbeidssector: overleg (34,0%), vooral gericht op voorwaardenscheppend werk en uitwisseling en afstemming, coaching (26,6%), uitsluitend gericht op beleidsontwikkeling in een organisatie, en vorming (23,6%), vooral gericht op het inspelen op attitudes en op informatieoverdracht. Consult en advies komt in één op de negen preventieactiviteiten in de arbeidssector aan bod (11,5%).

34,0% overleg ⇨ 53,8% voorwaardenscheppend overleg ⇨ 43,1% uitwisseling en afstemming ⇨ 18,5% concept- en materiaalontwikkeling
26,6% coaching ⇨ 100,0% beleidsontwikkeling in een organisatie
23,6% vorming ⇨ 59,0% inspelen op attitude ⇨ 51,9% informatieoverdracht ⇨ 37,8% inoefenen van vaardigheden
11,5% consult en advies
3,9% andere acties

Tabel A11: aandeel soorten activiteit in de arbeidssector

⇨ *Behandelde items (tabel B7)*

[6] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan drie categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

In meer dan negen op de tien activiteiten gaat het over middelengebruik algemeen, wat meer is dan in de andere sectoren. Als het item specifieker wordt benoemd, gaat het meestal over alcohol, illegale drugs of medicatie. Het thema alcohol en het thema illegale drugs komen wel minder aan bod dan in de andere sectoren. Het aandeel van het thema medicatie ligt niet ver van het gemiddelde over alle sectoren heen. Tabak, gokken en ICT-verslavingen komen zelden specifiek aan bod, (nog) minder dan in de andere sectoren.

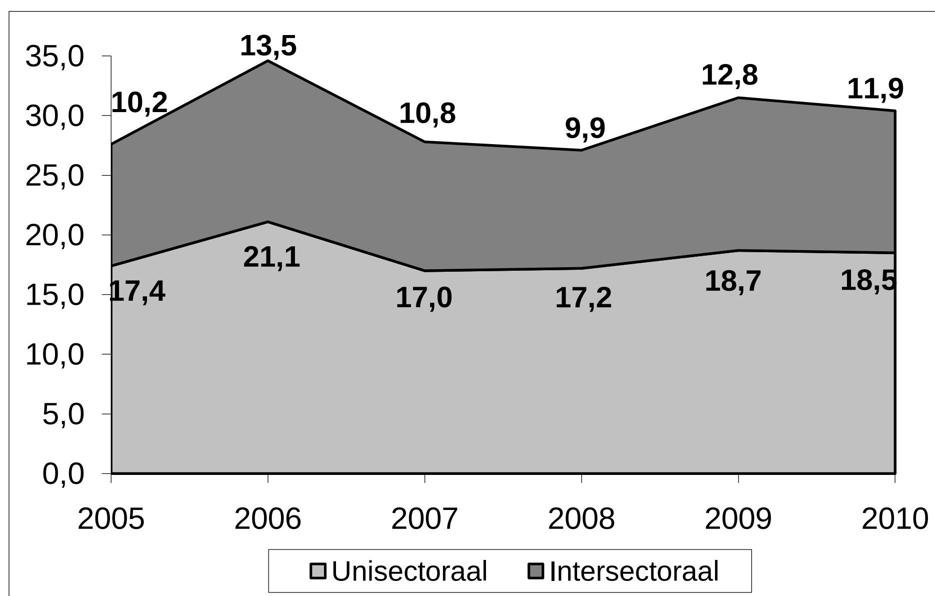
⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

In bijna driekwart van de geregistreerde preventieactiviteiten wordt aangegeven dat door VAD/DrugLijn ontwikkeld materiaal gebruikt wordt, wat veel meer is dan in de andere sectoren. Dat is omdat in het beperkt beschikbare aanbod aan preventiematerialen voor deze sector een groot deel daarvan ontwikkeld werd en beschikbaar wordt gesteld door VAD (bv. www.qado.be, handboek ‘Een ticket voor een alcohol- en drugbeleid in uw bedrijf’, …). In ruim een derde van de activiteiten gaat het (ook) over zelf ontwikkeld materiaal. Andere gebruikte materialen komen in minder dan 5% voor.

3.2. Sector Gezondheid

➪ ***Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A2)***

De gezondheidssector nam in 2010 deel aan 1.762 in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten. Daarmee is deze sector goed voor een aandeel van 30,4%. De meeste activiteiten zijn unisectoraal naar de gezondheidssector gericht (18,5%), maar ook het aandeel activiteiten via participatie aan intersectorale samenwerking is aanzienlijk (11,9%). Bekijken we het aandeel over de laatste jaren heen, dan zien we dat de gezondheidssector, op het piekjaar 2006 na, een vrij stabiel aandeel behoudt.

Grafiek A2: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2010)

⇨ ***Detailsectoren (tabel A12)***

De Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) zijn nog steeds de meest betrokken detailsector. Zij zijn in bijna de helft van de preventieactiviteiten in de gezondheidssector een samenwerkingspartner (46,4%). Daarmee is het aandeel wat gestegen in vergelijking met 2009.

Opmerkelijk is dat de restcategorie 'andere' de tweede meest geregistreerde detailsector is (12,3%). Alhoewel dit geen dramatisch hoog percentage is, toont dit een nood aan verdere verfijning in de categorieën. Dit zal in het kader van de Gingerevaluatie 2011 verder bekeken worden. Koepels kennen een deelname in één op de negen activiteiten (11,4%). De participatiegraad van PZ/PAAZ stijgt van 3,4% naar 7,9%, die van het Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO) maakt de omgekeerde beweging: van 5,3% naar 1,7%. Ook andere detailsectoren zijn nog amper betrokken partij.

Detailsector	**Aandeel**
Centra Geestelijke Gezondheid (CGG)	46,4%
Koepels	11,4%
PAAZ/PZ	7,9%
(Andere benoemde detailsectoren)	<2%
Andere	12,3%
Meerdere	15,8%

Tabel A12: aandeel activiteiten per detailsector in de gezondheidssector

⇨ ***Locatieniveau (tabel B4)***

Bijna vier op de tien preventieactiviteiten met de gezondheidssector zijn activiteiten op lokaal vlak (37,9%), wat merkelijk minder is dan algemeen. Een niveau dat in de gezondheidsector meer dan gemiddeld voorkomt, is het gemeenschaps- of gewestniveau (31,6%). Dat heeft voor een groot deel te maken met de activiteiten die registrators uitvoeren met VAD (voornamelijk overleg maar ook nog vrij vaak vorming). Activiteiten op regionaal niveau of op provinciaal niveau komen in vergelijking met de meeste andere sectoren ook nog vrij vaak voor. Activiteiten met de gezondheidssector op federaal of internationaal vlak komen zo goed als niet voor.

⇨ ***Doelgroep (tabellen A13 en B6)***

Ruim acht op de tien preventieactiviteiten met de gezondheidssector vinden plaats met een intermediaire doelgroep (84,7%). Zowel preventiewerkers als intermediairs zijn dan in meer dan de helft aanwezig (resp. 58,7% en 54,3%). Vertegenwoordigers van het bestuursniveau zijn in één op de drie preventieactiviteiten met intermediaire doelgroepen aanwezig (31,2%). Qua grootte van de intermediaire doelgroep ligt die meestal tussen twee en negen personen. Maar ook doelgroepen tussen 10 tot 24 personen komen geregeld voor. Grotere groepen, van 25 personen en meer, worden zo goed als nooit bereikt.

Ongeveer één op de zeven activiteiten vinden met een uiteindelijke doelgroep plaats (15,3%). In tweederde van de gevallen zijn jongeren betrokken partij. Het gaat dan meestal om activiteiten in functie van vroeginterventie (intake, sessies, afrondingsgesprekken). Volwassenen vormen één keer op de drie de uiteindelijke doelgroep. Daarbij gaat het eveneens vaak om activiteiten in het kader van

vroeginterventie (groepssessies, vroeginterventies in ziekenhuis bij problematisch alcoholgebruik, ...). Qua grootte zijn er in bijna de helft van de activiteiten met de uiteindelijke doelgroep 4-9 personen aanwezig en in telkens een kwart één persoon of 2-3 personen.

84,7% intermediaire doelgroep	**15,3% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan...	⇩ waarvan...
⇨ 58,7% preventiewerkers ⇨ 54,3% intermediairs ⇨ 31,2% bestuursniveau	⇨ 63,2% jongeren ⇨ 34,6% volwassenen ⇨ 21,6% familiale omgeving
⇨ 35,6% 4-9 aanwezigen ⇨ 28,1% 2-3 aanwezigen ⇨ 23,8% 10-24 aanwezigen	⇨ 43,4% 4-9 aanwezigen ⇨ 27,3% 2-3 aanwezigen ⇨ 23,7% 1 aanwezige

Tabel A13: aandeel doelgroepen in de gezondheidssector[7]

[7] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan drie categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

⇨ Soort activiteit (tabellen A14 en B5)

De gezondheidssector blijft een sterk op overleg georiënteerde sector. Net als in de twee voorgaande jaren maakt overleg tweederde uit van alle preventieactiviteiten in deze sector (67,8%). Uitwisseling en afstemming staan hierin centraal (77,1%), al komt ook concept- en materiaalontwikkeling regelmatig aan bod (30,2%).
Vroeginterventie en vorming komen in ongeveer één op de tien activiteiten aan bod. Met een aandeel voor vroeginterventie van 11,5% scoort de gezondheidssector veruit het hoogst van alle sectoren. Dat is op zich niet verwonderlijk: de gezondheidssector werkt meer dan andere sectoren rond vroeginterventie omdat personen met beginnende alcohol- en drugproblemen meer naar deze sector komen of ernaar worden doorverwezen. Acht op de tien keer gaat het om vroeginterventie naar een groep toe, in vier op de tien keer (ook) om vroeginterventie naar personen toe.
Bij vorming is vooral inspelen op attitude aan de orde van de dag, al staan informatieoverdracht en inoefenen van vaardigheden ook vaak op het programma.

67,8% overleg
- ⇨ 77,1% uitwisseling en afstemming
- ⇨ 30,2% concept- en materiaalontwikkeling
- ⇨ 22,6% voorwaardenscheppend overleg

11,5% vroeginterventie
- ⇨ 79,2% aan persoon
- ⇨ 39,6% aan groep

8,2% vorming
- ⇨ 57,0% inspelen op attitude
- ⇨ 38,7% informatieoverdracht
- ⇨ 33,3% inoefenen van vaardigheden

6,7% consult en advies

3,5% coaching
- ⇨ 81,0% beleidsontwikkeling in een organisatie

2,3% andere acties

Tabel A14: aandeel soorten activiteit in de gezondheidssector[6]

⇨ Behandelde items (tabel B7)

In acht op de tien preventieactiviteiten met de gezondheidssector ligt de klemtoon op middelengebruik algemeen. In een kwart wordt meer specifiek op alcohol gefocust en in één op de zes activiteiten is dat op illegale drugs. Medicatie, tabak, gokken en ICT-verslavingen kennen een aandeel van rond 5%.

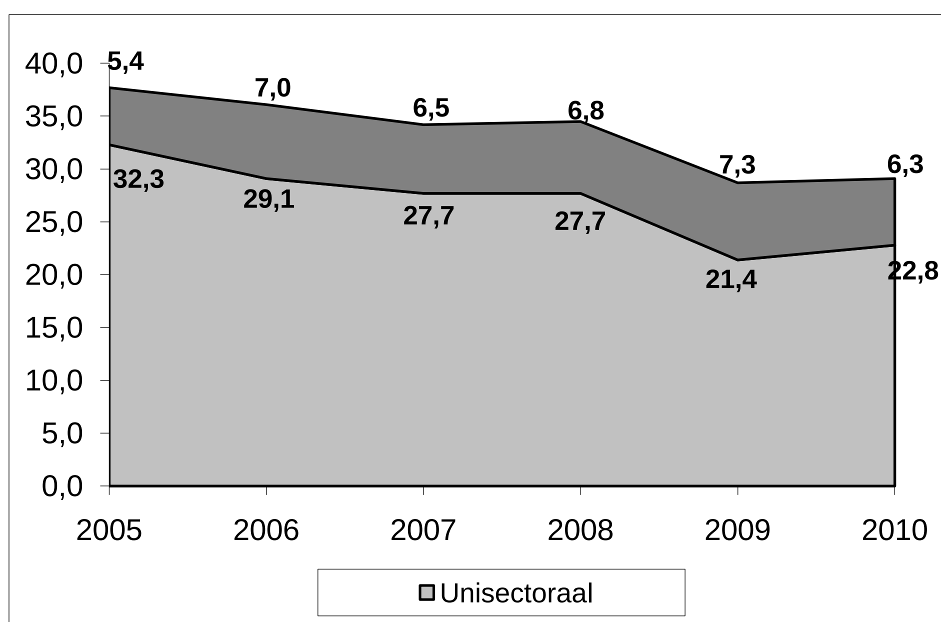
⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

In ongeveer de helft van de gevallen wordt door VAD/DrugLijn ontwikkeld materiaal gebruikt (bv. draaiboek 'Vroeginterventie via groepswerking met jonge druggebruikers', draaiboek 'psycho-educatie voor familieleden', ...) en in vier op de tien gevallen is dat (ook) zelf ontwikkeld materiaal. Andere materialen komen merkelijk minder voor. Toch kent het aandeel van ander materiaal op Vlaams niveau een hoger aandeel dan in andere sectoren.

3.3. Sector Onderwijs

➪ ***Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A3)***

De onderwijssector nam in 2010 deel aan 1.688 in Ginger geregistreerde preventieactiviteiten. Daarmee is deze sector goed voor een aandeel van 29,1%. De meeste activiteiten zijn unisectoraal (22,8%). Het aandeel activiteiten via intersectorale samenwerking ligt duidelijk lager (6,3%). Bekijken we de evolutie van het aandeel sinds 2005, dan zien we dat het aandeel zowat hetzelfde peil bereikt als in 2009. De stijging in unisectorale activiteiten compenseert de daling in intersectorale activiteiten. Het aandeel van 2010 ligt wel een stuk onder dat van de periode 2005-2008.

Grafiek A3: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2010)

⇨ *Detailsectoren (tabel A15)*
Het secundair onderwijs is nog steeds de sterkst participerende detailsector. Zij zijn in bijna driekwart van alle preventieactiviteiten met de onderwijssector betrokken (72,0%). De drie grootste onderwijsvormen ASO, TSO en BSO zijn duidelijk het meest betrokken in de activiteiten in het secundair onderwijs. De participatie is iets hoger voor TSO en BSO dan voor ASO.
Andere detailsectoren komen minder aan bod. Toch kennen hoger onderwijs (9,8%) en basisonderwijs (7,2%) een stijging in vergelijking met 2009, toen ze rond 6% scoorden. Anderzijds zien de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) hun aandeel dalen tot 1,8%. Andere detailsectoren zitten daar zelfs nog onder.

Detailsector	Aandeel
Secundair onderwijs	72,0%
Hoger onderwijs	9,8%
Basisonderwijs	7,2%
Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB)	1,8%
(Andere benoemde detailsectoren)	<1,5%
Meerdere	4,0%

Tabel A15: aandeel activiteiten per detailsector in de onderwijssector

⇨ *Locatieniveau (tabel B4)*
Zo goed als alle activiteiten met de onderwijssector spelen zich op lokaal vlak af (83,3%), wat vooral te maken heeft met de locatie van de onderwijsinstelling waarmee een preventieactiviteit wordt uitgevoerd. Heel af en toe wordt er ook op provinciaal niveau (6,3%), op gemeenschaps- of gewestelijk niveau (4,6%) of op regionaal niveau gewerkt (3,4%).

⇨ *Doelgroep (tabellen A16 en B6)*
Van alle sectoren neigt de balans tussen intermediaire doelgroepen en uiteindelijke doelgroepen het meest naar een evenwicht in de onderwijssector.
Intermediaire doelgroepen zijn betrokken in zes op de tien van de preventieactiviteiten met de onderwijssector (60,5%), waarbij zo goed als steeds intermediairs betrokken zijn (91,8%). Het bestuursniveau is in ruim één op de vier preventieactiviteiten met de intermediaire doelgroep vertegenwoordigd (28,3%), preventiewerkers in één op de zes activiteiten (17,6%). De doelgroepgrootte 4-9 personen komt het meest voor, gevolgd door 10-24 personen en 2-3 personen. Bereikte doelgroepen van 25 personen of meer komen slechts zeer zelden voor.
Vier op de tien preventieactiviteiten vinden met de uiteindelijke doelgroep plaats (39,5%), wat veel meer is dan in de andere sectoren. Bijna steeds zijn jongeren (leerlingen) dan aanwezig. Het gros daarvan komt op naam van 2 CGG die specifieke programma's naar de uiteindelijke doelgroep jongeren uitvoeren: CAD Limburg met o.a. Europeers[8] (secundair onderwijs) en Doedanie (alcohol- en drugpreventie in lagere

[8] In deelnemende scholen wordt per klas peer-gerichte training gegeven aan 1 geselecteerde leerling, om in de klas voorbeeldgedrag te stimuleren, gezondheidsbevorderende info te geven, aanspreekfiguur te zijn bij vragen etc.

scholen) en CGG Eclips – CAT met het project Machtig[9] (secundair onderwijs). Ook De Sleutel bereikt met o.a. het Sleutelspel en het Sleutelparcours en voordrachten in scholen deze doelgroep, zij het in iets mindere mate dan de 2 vernoemde CGG.
In één op de tien preventieactiviteiten met de uiteindelijke doelgroep worden (ook) volwassenen betrokken.
In het werken naar de uiteindelijke doelgroep toe, is het duidelijk dat de groepsgrootte merkelijk groter is: in bijna negen op de tien activiteiten bevat de bereikte doelgroep minstens tien personen. In de helft van de gevallen is dat zelfs 25 en meer. Dat komt omdat er vaak in groepsverband (klas, leerjaar, graad of school) gewerkt wordt.

60,5% intermediaire doelgroep	**39,5% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
➩ 91,8% intermediairs ➩ 28,3% bestuursniveau ➩ 17,6% preventiewerkers	➩ 93,0% jongeren ➩ 10,5% volwassenen
➩ 42,0% 4-9 aanwezigen ➩ 25,5% 10-24 aanwezigen ➩ 20,0% 2-3 aanwezigen	➩ 35,7% 10-24 aanwezigen ➩ 20,6% 50-99 aanwezigen ➩ 19,8% 25-49 aanwezigen

Tabel A16: aandeel doelgroepen in de onderwijssector[10]

➩ Soort activiteit (tabellen A17 en B5)

Vorming is de meest voorkomende soort activiteit in het werken met de onderwijssector. In meer dan vier op de tien activiteiten komt dit aan bod (43,7%). Dat is een stijging in vergelijking met 2009, waardoor het aandeel de kloof met het niveau tussen 2004 en 2008 (toen rond de 50%) iets verkleint. Informatieoverdracht en inspelen op attitudes zijn het vaakst voorkomend in vormingsactiviteiten, maar het inoefenen van vaardigheden treedt sterker op de voorgrond dan in 2009.
Overleg komt staat in drie op de tien activiteiten aan bod. In ruim tweederde van de gevallen gaat het om uitwisseling en afstemming. Voorwaardenscheppend overleg en concept- en materiaalontwikkeling staan in één op de drie overlegactiviteiten op het programma. Voor eerstgenoemde detailactiviteit is dat een opmerkelijke stijging in vergelijking met 2009.
Coaching komt in één op de acht activiteiten voor, waarbij het steeds beleidsontwikkeling in een organisatie betreft (in regel een school). Andere soorten activiteiten komen beperkter voor.

[9] Trainingspakket gebaseerd op 'Rots en Water', waarbij met (risico)jongeren wordt gewerkt aan sociale vaardigheidstraining (zelfwaarde, beheersing e.d.).
[10] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan drie categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

43,7% vorming ⇨ 52,0% informatieoverdracht ⇨ 44,3% inspelen op attitude ⇨ 29,1% inoefenen van vaardigheden
29,0% overleg ⇨ 69,5% uitwisseling en afstemming ⇨ 32,6% voorwaardenscheppend overleg ⇨ 28,8% concept- en materiaalontwikkeling
12,7% coaching ⇨ 100,0% beleidsontwikkeling in een organisatie
5,7% andere acties
5,1% consult en advies
3,8% vroeginterventie

Tabel A17: aandeel soorten activiteit in de onderwijssector

⇨ Behandelde items (tabel B7)

Negen op de tien preventieactiviteiten met de onderwijssector gaan over middelengebruik algemeen. In drie op de tien activiteiten gaat er (ook) specifieke aandacht naar alcohol en/of illegale drugs. Dat betekent dat de focus merkelijk sterker op illegale drugs ligt dan in de andere sectoren. De items medicatie en tabak staan in bijna één op de vijf preventieactiviteiten op het programma. Gokken en ICT-verslavingen komen iets minder vaak aan bod. Maar ook deze 'kleinere' items komen in vergelijking met de andere sectoren toch merkelijk frequenter voor. Dat komt omdat onderwijsinstellingen geregeld vragen rond deze fenomenen formuleren naar de preventiewerkers. Deze vragen worden dan in regel 'ad hoc' opgenomen.

⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

In het werken met de onderwijssector wordt vooral gewerkt met zelf ontwikkeld materiaal (ruim zes op de tien activiteiten). Dat aandeel ligt beduidend hoger dan in andere sectoren. Dat heeft enerzijds te maken met het feit dat terreinwerkers in hun activiteiten in de klassen en scholen veelal aangepaste versies maken van bestaande materialen en anderzijds met het feit dat een aantal organisaties die deelnemen aan de Gingerregistratie eigen materialen ontwikkelden om specifieke doelen in het preventief bereiken van (schoolgaande) jongeren na te streven (bv. Europeers, Machtig, Sleutelspel, Unplugged).

Materiaal van VAD/DrugLijn wordt in vier op de tien activiteiten gebruikt (bv. naslagwerk 'Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs op school', draaiboek 'Drugbeleid op school', syntheserapport leerlingenbevraging, ...). Andere gebruikte materialen worden veel minder vaak toegepast in de (voorbereiding van) preventieactiviteiten.

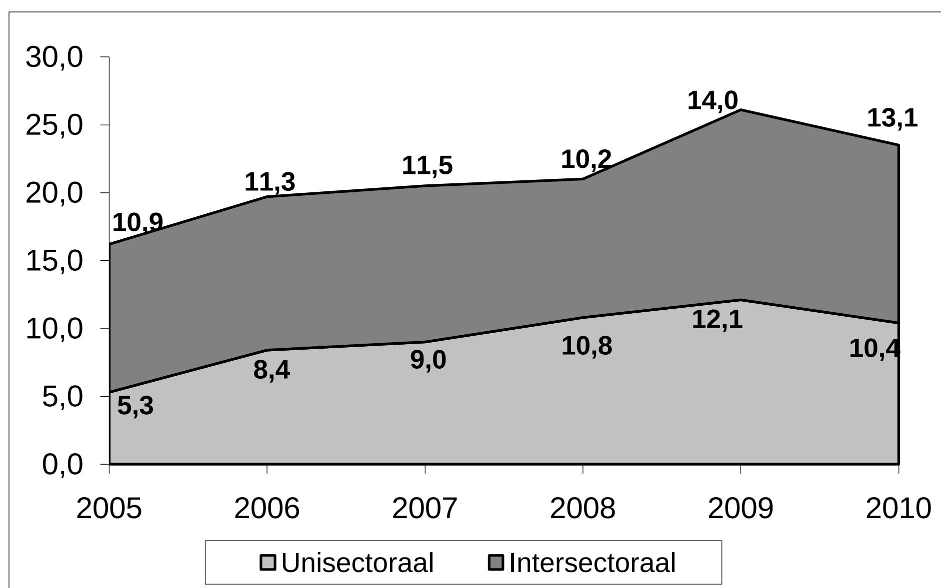
Zelf ontwikkeld materiaal wordt vooral gebruikt in preventieactiviteiten met de uiteindelijke doelgroep (vnl. leerlingen), terwijl materiaal van VAD/DrugLijn vooral gebruikt wordt in activiteiten met de intermediaire doelgroep (vnl. onderwijzend personeel).

3.4. Sector Overheid

➪ ***Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A4)***

De overheidssector werd in 2009 bereikt in 1.366 geregistreerde preventieactiviteiten. Daarmee is deze sector goed voor een aandeel van 23,6%. Dat is een zichtbare daling in vergelijking met 2009 (van 26,1% naar 23,6%) maar toch ligt het aandeel nog een stuk boven dat van de jaren voor 2009. Zoals in de meeste voorgaande jaren wordt deze sector gekenmerkt door een overwicht aan intersectorale activiteiten (13,1%). Het aandeel unisectorale activiteiten ligt iets lager (10,4%). De algemene daling is vooral te wijten aan de daling van het aandeel unisectorale activiteiten.

Ondanks de daling handhaaft de overheidssector zich als één van de belangrijkere partners in het preventielandschap.

Grafiek A3: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2010)

⇨ *Detailsectoren (tabel A18)*

Indien preventieactiviteiten met overheden worden uitgevoerd, dan gebeurt dat zes op de tien keer met vertegenwoordigers van lokale overheden. Het feit dat gemeentelijke preventiewerkers hieronder vallen, is daar niet vreemd aan. In ongeveer een vijfde van de activiteiten zijn regionale overheden betrokken partij, wat een indicatie kan zijn van de groeiende impact van intergemeentelijke preventiewerkers. Provinciale overheden worden in ongeveer één op de zes activiteiten betrokken. Vertegenwoordigers van overheden op een Vlaams, federaal en internationaal niveau worden zo goed als niet bereikt.

Detailsector	Aandeel
Lokaal	58,2%
Regionaal	20,0%
Provinciaal	15,2%
(Andere benoemde detailsectoren)	<3%
Meerdere	0,7%

Tabel A18: aandeel activiteiten per detailsector in de overheidssector

⇨ *Locatieniveau (tabel B4)*

De verhoudingen qua geografisch bereik van de preventieactiviteiten hangen sterk samen met het geografische actieterrein van de overheidsvertegenwoordigers. Bijna zes op de tien preventieactiviteiten met de overheidssector vinden op lokaal vlak plaats (58,4%). In één op de zes gevallen gaat het om het provinciaal niveau (15,8%), in één op de acht gevallen om het regionaal niveau (12,9%). Het gemeenschaps- of gewestniveau komt voor in één op de tien activiteiten (10,0%). Het federaal of internationaal niveau komt zo goed als niet aan bod.

⇨ *Doelgroep (tabellen A19 en B6)*

Intermediaire doelgroepen worden in bijna alle preventieactiviteiten met de overheidssector betrokken (93,5%). De uiteindelijke doelgroep komt maar occasioneel aan bod (6,5%), wat niet verrassend is. Wat zijn immers uiteindelijke doelgroepen in de overheidssector?

Wat de intermediaire doelgroep betreft, nemen zowel preventiewerkers (56,1%) als intermediairs (53,5%) deel aan iets meer dan de helft van de activiteiten. Voor vertegenwoordigers van het bestuursniveau is dat ruim vier op de tien activiteiten (43,4%). Het aandeel preventiewerkers is duidelijk hoger dan in de meeste andere sectoren. Ook dat is te wijten aan de gemeentelijke preventiewerkers die een manifeste plaats als samenwerkingspartner hebben in het geheel van alcohol- en drugpreventieactiviteiten. Qua groepsgrootte gaat het meestal om kleinere groepen. Bijna negen op de tien preventieactiviteiten vinden plaats met groepen van minder dan tien personen, waarbij doelgroepen van 1 persoon, van 2-3 personen en van 4-9 personen ongeveer even sterk aanwezig zijn. In één op de tien activiteiten gaat het om een groep tussen 10 en 24 personen. Grotere groepen komen zo goed als nooit voor.

93,5% intermediaire doelgroep	**6,5% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 56,1% preventiewerkers ⇨ 53,5% intermediairs ⇨ 43,4% bestuursniveau	⇨ 87,5% volwassenen
⇨ 30,0% 2-3 aanwezigen ⇨ 28,5% 1 aanwezige ⇨ 27,3% 4-9 aanwezigen	⇨ 27,1% 25-49 aanwezigen ⇨ 20,8% 4-9 aanwezigen

Tabel A19: aandeel doelgroepen in de overheidssector[11]

⇨ Soort activiteit (tabellen A20 en B5)

Overleg is de kernactiviteit in het werken met de overheidssector. In bijna driekwart van de preventieactiviteiten staat deze activiteitsoort op de agenda. Uitwisseling en afstemming is veruit de meest voorkomende detailsoort, gevolgd door concept- en materiaalontwikkeling.

Coaching en vorming komen beduidend minder vaak voor. Ze blijven rond of net onder de 10%-marge hangen. Coachingsactiviteiten staan - niet verwonderlijk - bijna altijd in functie van beleidsontwikkeling op lokaal vlak. Vorming draait zo goed als altijd om informatieoverdracht.

73,0% overleg ⇨ 77,8% uitwisseling en afstemming ⇨ 41,1% concept- en materiaalontwikkeling ⇨ 18,9% voorwaardenscheppend overleg
9,4% coaching ⇨ 98,1% beleidsontwikkeling op lokaal vlak
8,9% vorming ⇨ 74,7% informatieoverdracht ⇨ 20,0% inspelen op attitude ⇨ 14,7% inoefenen van vaardigheden
4,5% andere acties
4,0% consult en advies

Tabel A20: aandeel soorten activiteit in de overheidssector

⇨ Behandelde items (tabel B7)

Acht keer op de tien gaat het in het werken met de overheidssector over middelengebruik algemeen (80,8%). In ruim een kwart van de activiteiten gaat het (ook) over alcohol (28,8%), in één op de acht activiteiten over illegale drugs. Andere items komen minder aan bod.

⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

Telkens in vier op de tien preventieactiviteiten met de overheidssector wordt zelf ontwikkeld materiaal gebruikt, respectievelijk door VAD/DrugLijn ontwikkeld materiaal (bv. ECAT-handleiding, …). Ander op lokaal/regionaal ontwikkeld materiaal komt duidelijk meer voor dan in andere sectoren, wat - gezien de focus op het lokale en regionale

[11] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan drie categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

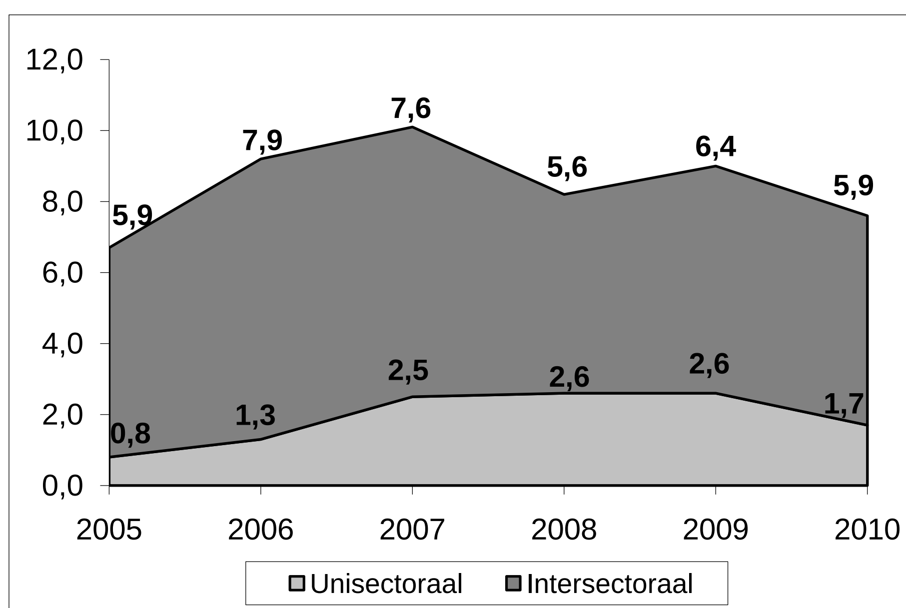
overheidsniveau - niet verwonderlijk is. Het gaat hierbij onder andere over aan de lokale of regionale context aangepaste invulling van bestaande concepten, zoals bijvoorbeeld de roze olifant van de VAD-campagne ‘Bekijk het eens nuchter’. Andere materialen worden minder gebruikt.

3.5. Sector Politie en justitie

➪ ***Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A5)***

De sector politie en justitie werd in 2010 bereikt in 444 geregistreerde preventieactiviteiten, wat neerkomt op een aandeel van 7,7% van het totaal aantal activiteiten. Ook deze sector wordt gekenmerkt door een duidelijk overwicht aan intersectorale activiteiten (5,9%). Het aandeel unisectorale activiteiten ligt duidelijk lager (1,7%).

Na een stijging in de jaren voor 2008 golft het totale aandeel van de sector politie en justitie op en neer op een lagere golf. Na een stijging van het aandeel unisectorale activiteiten tot 2007, gevolgd door een stabilisering, daalt dat aandeel in 2010 voor het eerst in zes jaar. Ook het aandeel intersectorale activiteiten daalt in vergelijking met 2009.

Grafiek A5: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2010)

➪ ***Detailsectoren (tabel A21)***

Opmerkelijke verschuiving in deze sector: terwijl in 2009 nog tweederde van de preventieactiviteiten uitging naar politiediensten en één zesde naar het gevangeniswezen, zijn de verhoudingen in 2010 omgedraaid. Het gevangeniswezen participeert nu in zes op de tien activiteiten, terwijl de politiediensten aan ruim een kwart van de activiteiten deelnemen. Dat is een verwonderlijk feit, zeker gezien de reële verhoudingen tussen het aantal politionele organisaties en het aantal gevangenissen in Vlaanderen. De verklaring ligt in het feit dat in 2010 meer vormingen (trainingen en cursussen) plaatsvonden, zowel voor gedetineerden als voor penitentiaire beambten. Aanvullend werden meer stuurgroep- en werkgroepvergaderingen met gevangenissen gehouden.

Andere detailsectoren komen er zo goed als niet aan te pas. Enkel de justitiehuizen scoren nog een vrij zichtbaar aandeel.

Detailsector	Aandeel
Gevangenis	60,0%
Politie	28,0%
Justitiehuis	7,0%
(Andere benoemde detailsectoren)	≤2%
Meerdere	1,0%

Tabel A21: aandeel activiteiten per detailsector in de sector politie en justitie

⇨ Locatieniveau (tabel B4)

Driekwart van de geregistreerde preventieactiviteiten met de sector politie en justitie vindt op lokaal vlak plaats. Het regionaal niveau, gemeenschaps- of gewestniveau en provinciaal niveau situeert zich nog net boven de 5%-drempel. De andere niveaus zitten daar onder.

⇨ Doelgroep (tabellen A22 en B6)

In negen op de tien preventieactiviteiten wordt er gewerkt met een intermediaire doelgroep, waarbij intermediairs bijna altijd aanwezig zijn en in een derde van de gevallen (ook) vertegenwoordigers van het bestuursniveau. In de helft van de activiteiten met intermediaire doelgroepen is 10-24 personen de groepsgrootte, in een kwart is dat 2-3 personen.

In één op de tien preventieactiviteiten wordt er met de uiteindelijke doelgroep gewerkt. In dat geval worden steeds volwassenen bereikt, meestal in groepen van 10 tot 24 personen (vnl. vormingen voor gedetineerden en penitentiaire beambten).

89,4% intermediaire doelgroep	**10,6% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan...	⇩ waarvan...
⇨ 87,7% intermediairs ⇨ 35,6% bestuursniveau	⇨ 100% volwassenen
⇨ 49,3% 10-24 aanwezigen ⇨ 24,7% 2-3 aanwezigen ⇨ 16,4% 4-9 aanwezigen	⇨ 77,8% 10-24 aanwezigen

Tabel A22: aandeel doelgroepen in de sector politie en justitie[12]

⇨ Soort activiteit (tabellen A23 en B5)

In het werken met politie en justitie is overleg de overheersende activiteit. In zes op de tien gevallen is dit aan de orde. Daarbij komen voorwaardenscheppend overleg en uitwisseling en afstemming het vaakst aan bod. Het feit dat voorwaardenscheppend overleg in 2010 zo sterk opkomt kan een indicatie zijn in gevangenissen fundamenten worden gelegd voor een meer structureel preventiebeleid.

Vorming komt één keer op de vijf aan bod, waarbij informatieoverdracht en inspelen op attitude de bovenhand nemen. Andere activiteitsoorten komen minder voor.

[12] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan drie categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

60,1% overleg
- ➪ 50,0% voorwaardenscheppend overleg
- ➪ 46,4% uitwisseling en afstemming
- ➪ 39,3% concept- en materiaalontwikkeling

18,0% vorming
- ➪ 90,9% informatieoverdracht
- ➪ 70,9% inspelen op attitude
- ➪ 41,8% inoefenen van vaardigheden

11,7% coaching

5,6% andere acties

2,7% vroeginterventie

1,8% consult en advies

Tabel A23: aandeel soorten activiteit in de sector politie en justitie

➪ Behandelde items (tabel B7)

Ruim acht keer op de tien vormt middelengebruik algemeen een centraal thema (85,1%). Alcohol komt in ruim één op de drie activiteiten aan bod (35,8%), terwijl dat voor illegale drugs in iets meer dan één op de vier activiteiten is (27,7%). In beide gevallen ligt dat aandeel merkelijk boven het algemeen gemiddelde voor alle sectoren samen. De andere thema's staan in ongeveer 10% van de preventieactiviteiten op het menu.

➪ Gebruikte materialen (tabel B8)

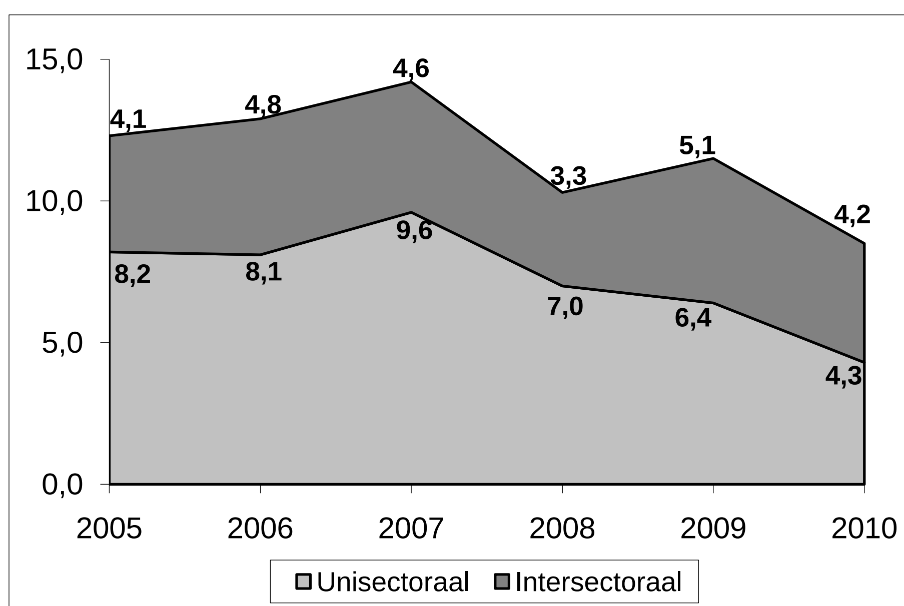
In iets meer dan de helft van de preventieactiviteiten met de sector politie en justitie worden VAD/DrugLijn-materialen gebruikt (bv. ondersteuningsmap 'Een alcohol- en drugbeleid in de gevangenis', …). Dat gebeurt bijvoorbeeld bij het geven van vormingen aan penitentiaire beambten.

In bijna de helft van de activiteiten wordt zelf ontwikkeld materiaal gebruikt. In één op de zeven activiteiten gaat het om materiaal dat op lokaal of regionaal niveau is ontwikkeld, wat meer is dan in de andere sectoren.

3.6. Sector Vrije tijd en cultuur

➪ ***Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A6)***

De sector vrije tijd en cultuur nam in 2010 deel aan 495 geregistreerde preventieactiviteiten, wat neerkomt op een aandeel van 8,5%. Opvallend is dat in 2010 voor het eerst de intersectorale activiteiten (4,2%) de evenknie zijn van intersectorale unisectorale activiteiten (4,3%). Dit, terwijl tot 2008 het aandeel unisectorale activiteiten gemiddeld dubbel zo hoog lag als de intersectorale activiteiten. In 2009 maakten de unisectorale activiteiten al een inhaalbeweging en deze wordt in 2010 voortgezet.
Ook opvallend is de daling van het totale aandeel activiteiten dat met de sector vrije tijd en cultuur wordt uitgevoerd. Terwijl deze sector in 2007 nog in één op de zeven preventieactiviteiten betrokken was (14,2%), is dat nu nog maar in één op de twaalf preventieactiviteiten (8,5%).

<u>Grafiek A6</u>: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2010)

➪ ***Detailsectoren (tabel A24)***

Het jeugdwerk wordt in vier op de tien preventieactiviteiten in deze sector betrokken (39,3%), in de eerste plaats jeugdhuizen maar ook jeugdverenigingen/jeugdbewegingen en koepels voor het jeugdwerk komen aan bod. Allochtonenorganisaties worden in 2010 opvallend meer bereikt dan in 2009 (20,2% tegenover 7,8%). Het gros van deze activiteiten wordt opgenomen door de interculturele medewerkers van CAD Limburg. De uitgaanssector en sportorganisaties zijn in één op de acht à negen activiteiten partner (resp. 11,8% en 11,5%). Voor eerstgenoemde detailsector betekent dat een achteruitgang in vergelijking met 2009 (toen 15,4%), voor laatstgenoemde detailsector een vooruitgang (7,8%).

Detailsector	Aandeel
Jeugdwerk	39,3%
Allochtonenorganisaties	20,2%
Uitgaanssector	11,8%
Sport	11,5%
Sociocultureel volwassenwerk	8,3%
Andere	6,0%
Meerdere	2,8%

<u>Tabel A24</u>: aandeel activiteiten per detailsector in de sector vrije tijd en cultuur

⇨ Locatieniveau (tabel B4)

Driekwart van de preventieactiviteiten met de sector vrije tijd en cultuur situeert zich op het lokale niveau. De andere niveaus komen slechts sporadisch aan bod, met een aandeel onder de 10%. Toch vinden activiteiten op het internationaal niveau, ondanks het beperkte aandeel van 3,0%, meer plaats dan in andere sectoren. Dat is te wijten aan een aantal muziekfestivals die als dusdanig worden geregistreerd. Mogelijk speelt een discussiemarge in de vraagformulering "Tot welk locatieniveau richt de activiteit zich?" een rol. Als onder "de activiteit" het festival wordt verstaan, zou dat een logische keuze zijn. Maar aangezien "de activiteit" slaat op de preventieactiviteit, is het de vraag of het locatieniveau nog steeds de grenzen overstijgt.

⇨ Doelgroep (tabellen A25 en B6)

In driekwart van de activiteiten wordt gewerkt met een intermediaire doelgroep (74,9%), waarbij acht op de tien keer intermediairs aanwezig zijn. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau zijn in één op de vijf activiteiten betrokken partij, preventiewerkers in één op de zeven activiteiten. De intermediaire doelgroepen zijn meestal eerder klein: acht op de tien keer is de doelgroep kleiner dan tien personen.
In één op de vier preventieactiviteiten wordt er met de uiteindelijke doelgroep gewerkt (25,1%). In zes op de tien van die activiteiten wordt de categorie volwassenen bereikt. De doelgroep jongeren zijn in de helft van deze activiteiten betrokken. De familiale omgeving is slechts zelden aanwezig. Qua groepsgrootte valt op dat er vooral grote doelgroepen bereikt worden. Tweederde van de activiteiten met de uiteindelijke doelgroep bereikt groepen van minstens tien personen. Opmerkelijk is dat de groepsgrootte 100 personen of meer het meest voorkomt, iets wat in andere sectoren eerder zelden gebeurt. Dat dit in de vrijetijds- en cultuursector wel vrij vaak voorkomt, heeft te maken met activiteiten op festivals (vnl. peer-oriented projecten en infostands).

74,9% intermediaire doelgroep	25,1% uiteindelijke doelgroep
⇩ waarvan...	⇩ waarvan...
⇨ 78,3% intermediairs ⇨ 21,7% bestuursniveau ⇨ 14,0% preventiewerkers	⇨ 61,5% volwassenen ⇨ 50,5% jongeren
⇨ 36,4% 4-9 aanwezigen ⇨ 32,9% 2-3 aanwezigen ⇨ 14,0% 10-24 aanwezigen	⇨ 27,5% 100 of meer aanwezigen ⇨ 20,2% 4-9 aanwezigen ⇨ 18,3% 10-24 aanwezigen

Tabel A25: aandeel doelgroepen in de sector vrije tijd en cultuur[13]

⇨ Soort activiteit (tabellen A26 en B5)

Overleg is ook in de sector vrije tijd en cultuur de belangrijkste activiteit, met een aandeel in zes op tien activiteiten. Uitwisseling en afstemming komt duidelijk het vaakst aan bod, op ruime afstand gevolgd door concept- en materiaalontwikkeling en voorwaardenscheppend overleg. Vorming komen in ongeveer één op de negen activiteiten aan bod, waarbij informatieoverdracht de kernactiviteit is. Consult en advies wordt in één op de dertien activiteiten opgenomen.

61,4% overleg
- ⇨ 72,0% uitwisseling en afstemming
- ⇨ 37,4% concept- en materiaalontwikkeling
- ⇨ 25,2% voorwaardenscheppend overleg

14,3% andere acties

10,9% vorming
- ⇨ 71,7% informatieoverdracht
- ⇨ 37,0% inspelen op attitude
- ⇨ 15,2% inoefenen van vaardigheden

7,7% consult en advies

Tabel A26: aandeel soorten activiteit in de sector vrije tijd en cultuur

⇨ Behandelde items (tabel B7)

Ruim acht keer op de tien is middelengebruik algemeen het behandelde item. In één op de drie activiteiten gaat het (ook) over alcohol en in één op de vier activiteiten (ook) over illegale drugs. Andere items komen in minder dan 10% van de activiteiten specifiek aan bod.

⇨ Gebruikte materialen (tabel B8)

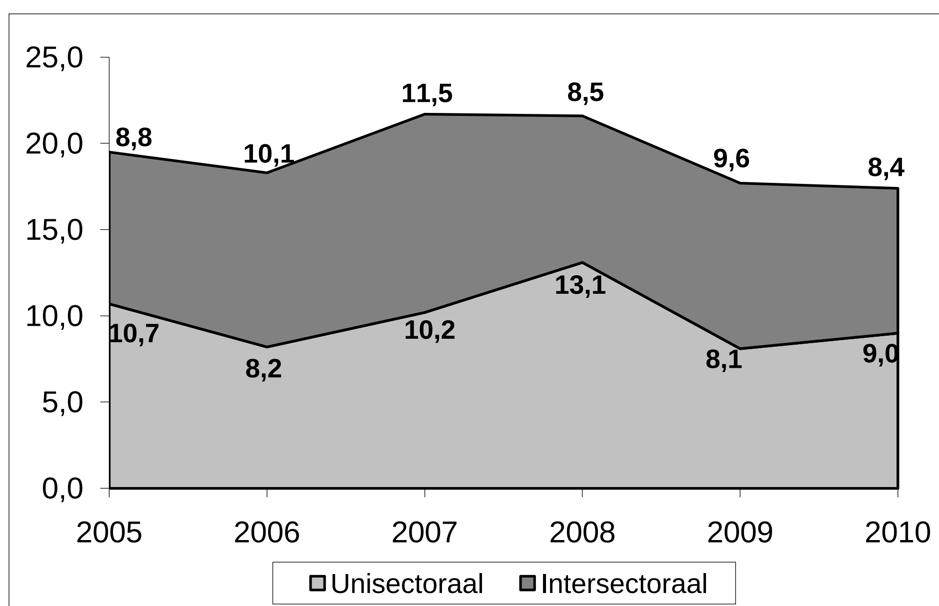
In iets meer dan de helft van de preventieactiviteiten met de sector vrije tijd en cultuur wordt zelf ontwikkeld materiaal gebruikt (54,3%). In iets minder dan de helft van de activiteiten is dat VAD/DrugLijn-materiaal (bv. draaiboek 'Alcohol- en drugbeleid in het jeugdhuis', brochure 'Partywise Feestwijzer', …). Andere materialen worden wezenlijk minder vaak gehanteerd.

[13] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan drie categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

3.7. Sector Welzijn

➪ ***Aandeel preventieactiviteiten (tabel B1 en grafiek A7)***

De sector welzijn nam in 2010 deel aan 1.007 geregistreerde preventieactiviteiten, wat neerkomt op een aandeel van 17,4%. Daarmee blijft het aandeel stabiel in vergelijking met 2009. Het aandeel unisectorale activiteiten is gestegen terwijl het aandeel intersectorale activiteiten daalde. Met 17,4% zit deze sector in 2010 op het laagste peil van de voorbije zes jaar.

Grafiek A7: evolutie unisectorale en intersectorale activiteiten (2005-2010)

➪ ***Detailsectoren (tabel A27)***

De detailsector bijzondere jeugdzorg neemt de fakkel van meest betrokken detailsector in de welzijnssector over van de OCMW. Bijzondere jeugdzorg is in vier op de tien activiteiten betrokken partij. Door de bijna verdrievoudiging van hun aandeel (van 13,9% naar 38,9%) springt deze detailsector ver boven de OCMW. Het gaat dan bijna steeds om voorzieningen bijzondere jeugdzorg en slechts uitzonderlijk om comités voor bijzondere jeugdzorg. Coaching in het kader van een drugbeleid en Druglink[14] zijn de kernactiviteiten in het werken met voorzieningen in de bijzondere jeugdzorg. De OCMW zijn in één op de vijf activiteiten present (20,4%), de Centra voor Algemeen Welzijnswerk in één op de acht activiteiten (13,3%). Andere benoemde detailsectoren komen in minder dan 5% van de preventieactiviteiten met de welzijnssector voor.

Een aandachtspunt uit vorige Gingerrapporten, met name het vrij hoge aandeel voor 'andere' detailsector, is weer wat minder scherp geworden: het aandeel zakt van 17,6% naar 12,9%. Daarmee zet de daling van dat aandeel (ooit >50%) zich voort, wat op zich een goede evolutie te noemen is.

[14] Druglink is de naam van een project in de provincie Antwerpen, waarin ondersteuning en samenwerking vanuit de CGG naar de organisaties in de bijzondere jeugdzorg (coaching en vorming van het team, vroeginterventie, hulpverlening en doorverwijzing voor jongeren en ouders) centraal staat. Dit provinciaal project ging in 2010 van start.

Detailsector	Aandeel
Bijzondere jeugdzorg	38,9%
OCMW	20,4%
Centra voor Algemeen Welzijnswerk	13,3%
(Andere benoemde detailsectoren)	<5%
Andere	12,9%
Meerdere	6,2%

Tabel A27: aandeel activiteiten per detailsector in de welzijnssector

⇨ Locatieniveau (tabel B4)

Bijna driekwart van de preventieactiviteiten met de welzijnssector speelt zich op lokaal vlak af. Eén op de acht activiteiten vindt op regionaal niveau plaats. Zowel het provinciale als het gemeenschaps- of gewestniveau overstijgen net de 5%-drempel. De andere niveaus komen nog minder voor.

⇨ Doelgroep (tabellen A28 en B6)

In het werken met de welzijnssector wordt in meer dan negen op de tien activiteiten een intermediaire doelgroep bereikt, waarbij intermediairs bijna altijd aanwezig zijn. Vertegenwoordigers van het bestuursniveau zijn in ongeveer een kwart van de activiteiten (mee) aanwezig, preventiewerkers in één op de tien activiteiten. De intermediaire doelgroepen zijn meestal middelgroot: vooral groepen van 4-9 personen of 10-24 personen worden bereikt.

In amper één op de 14 preventieactiviteiten wordt met de uiteindelijke doelgroep gewerkt. In ruim tweederde van die activiteiten wordt met de volwassenen gewerkt en in één derde met jongeren. Vorig jaar lag het aandeel van de doelgroep jongeren nog iets hoger dan dat van de doelgroep volwassenen. In een derde van de activiteiten wordt er met een doelgroep tussen 10-24 personen gewerkt, in ruim een kwart wordt er individueel gewerkt.

93,1% intermediaire doelgroep	**6,9% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan...	⇩ waarvan...
⇨ 86,5% intermediairs ⇨ 25,1% bestuursniveau ⇨ 9,1% preventiewerkers	⇨ 68,9% volwassenen ⇨ 33,3% jongeren
⇨ 37,5% 4-9 aanwezigen ⇨ 22,1% 10-24 aanwezigen ⇨ 12,4% 1 aanwezige	⇨ 33,6% 10-24 aanwezigen ⇨ 27,7% 1 aanwezige ⇨ 11,8% 25-49 aanwezigen

Tabel A28: aandeel doelgroepen in de welzijnssector[15]

[15] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan drie categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

⇨ *Soort activiteit (tabellen A29 en B5)*

In iets meer dan de helft van de activiteiten is overleg aan de orde. In driekwart van de gevallen gaat het om uitwisseling en afstemming. Voorwaardenscheppend overleg komt in vier op de tien overlegactiviteiten aan bod, concept- en materiaalontwikkeling in één op de zes overlegactiviteiten.

Vorming staat op de agenda in één op de vijf activiteiten in de welzijnssector. In ongeveer zes op de tien vormingsactiviteiten gaat het om informatieoverdracht of inspelen op attitude, in een derde om het inoefenen van vaardigheden. Coaching is in één op de zes activiteiten de hoofdactiviteit, wat merkelijk meer is dan in de meeste andere sectoren. Het gaat daarbij zo goed als steeds om beleidsontwikkeling in een organisatie.

53,3% overleg
- ⇨ 73,4% uitwisseling en afstemming
- ⇨ 40,1% voorwaardenscheppend overleg
- ⇨ 15,9% concept- en materiaalontwikkeling

18,4% vorming
- ⇨ 63,6% informatieoverdracht
- ⇨ 57,6% inspelen op attitude
- ⇨ 33,3% inoefenen van vaardigheden

16,7% coaching
- ⇨ 86,5% beleidsontwikkeling in een organisatie
- ⇨ 13,5% beleidsontwikkeling lokaal

6,9% consult en advies

4,7% andere acties

Tabel A29: aandeel soorten activiteit in de welzijnssector

⇨ *Behandelde items (tabel B7)*

Ruim acht keer op de tien staat middelengebruik algemeen als thema centraal. In ongeveer één op de vijf activiteiten gaat het (ook) over alcohol, respectievelijk over illegale drugs. Andere items komen in 6% à 10% van de activiteiten aan bod.

⇨ *Gebruikte materialen (tabel B8)*

Zowel zelf ontwikkeld materiaal, als materiaal van VAD of DrugLijn (bv. naslagwerk ‘Juridische handvatten voor gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs in de bijzondere jeugdzorg’, draaiboek ‘Drugbeleid in de bijzondere jeugdzorg’, …) wordt in ongeveer de helft van de preventieactiviteiten met de welzijnssector gebruikt. In één op de tien activiteiten wordt materiaal gebruikt dat op lokaal of regionaal niveau is ontwikkeld.

3.8. Algemene bevolking

In 2010 nam de algemene bevolking deel aan 355 geregistreerde preventieactiviteiten, wat neerkomt op een aandeel van 6,1%.

⇨ Locatieniveau (tabel B4)

De helft van de preventieactiviteiten met de algemene bevolking situeert zich op lokaal vlak (52,4%). Voor bijna vier op de tien activiteiten is dat op het regionale vlak, wat een verdubbeling van het aandeel is in vergelijking met 2010 en heel veel is in vergelijking met de sectoren. Andere locatieniveaus komen amper voor.

⇨ Doelgroep (tabellen A30 en B6)

Qua doelgroepbereik verschilt de algemene bevolking sterk van de sectoren, in die zin dat zij de enigen zijn waarin de uiteindelijke doelgroep de bovenhand heeft. Tweederde van de preventieactiviteiten met de algemene bevolking zijn gericht naar de uiteindelijke doelgroep, waarbij zowel volwassenen als jongeren aan iets meer dan de helft participeren. De familiale omgeving neemt deel aan een derde van de preventieactiviteiten met de uiteindelijke doelgroep. Bijna driekwart van de activiteiten met de uiteindelijke doelgroep kent een bereik onder tien personen, wat voor een groot stuk te maken heeft met het hoge aandeel aan vroeginterventie-activiteiten (vooral naar personen gericht).

Een derde van de activiteiten vindt dus met een intermediaire doelgroep plaats. Daarvan gaan acht of de tien activiteiten uit naar intermediairs. Een goed voorbeeld van een preventieactiviteit naar intermediairs in de algemene bevolking is Tuppercare, een door CAD Limburg ontwikkeld project gericht op participatie van moeders uit etnisch-culturele minderheden[16]. Daarin wordt gewerkt aan het bespreekbaar maken van het thema middelengebruik en aan het verstrekken van informatie over preventie en hulpverlening. Driekwart van de activiteiten met de intermediaire doelgroep bereikt kleine groepen (minder dan tien personen).

34,1% intermediaire doelgroep	**65,9% uiteindelijke doelgroep**
⇩ waarvan…	⇩ waarvan…
⇨ 81,7% intermediairs ⇨ 11,3% bestuursniveau ⇨ 15,5% preventiewerkers	⇨ 56,9% volwassenen ⇨ 54,7% jongeren ⇨ 36,0% familiale omgeving
⇨ 29,6% 4-9 aanwezigen ⇨ 25,4% 1 aanwezige ⇨ 19,7% 2-3 aanwezigen	⇨ 29,3% 2-3 aanwezigen ⇨ 26,2% 1 aanwezige ⇨ 17,3% 4-9 aanwezigen

Tabel A30: aandeel doelgroepen in de algemene bevolking[17]

[16] Er wordt specifiek met de moeders gewerkt omdat zij binnen in familieverband een intermediaire rol spelen naar hun kinderen en andere gezins- en familieleden toe. Vandaar is de keuze om de moeders als intermediairs te registreren correct.

[17] In deze tabellen worden enkel resultaten weergegeven die meer dan 2% van het totaal aantal activiteiten in de sector uitmaken. Voor het aantal aanwezigen en de detailactiviteiten waarvoor meer dan drie categorieën bestaan, wordt enkel de top-3 weergegeven.

⇨ *Soort activiteit (tabellen A31 en B5)*

In bijna vier op de tien preventieactiviteiten met de algemene bevolking is vroeginterventie aan de orde van de dag, wat véél meer is dan in de sectoren. Dat gaat in de eerste plaats uit naar personen, maar ook vroeginterventie naar groepen komt nog vrij vaak voor. Overleg komt in een vijfde van de activiteiten met de algemene bevolking aan bod, waarbij dit meestal vorm krijgt middels uitwisseling en afstemming. Consult en advies komt voor in één op de zeven activiteiten, wat alweer merkelijk hoger is dan in de sectoren. Vorming komt beperkt voor, de klemtoon ligt daarin op informatieoverdracht.

37,7% vroeginterventie
- ⇨ 70,7% aan persoon
- ⇨ 29,3% aan groep

19,2% overleg
- ⇨ 84,2% uitwisseling en afstemming

15,2% consult en advies

13,8% vorming
- ⇨ 82,6% informatieoverdracht
- ⇨ 41,3% inspelen op attitude

13,8% andere acties

Tabel A31: aandeel soorten activiteit in de algemene bevolking

⇨ *Behandelde items (tabel B7)*

In tweederde van de preventieactiviteiten met de algemene bevolking staat middelengebruik algemeen centraal. In bijna vier op de tien activiteiten is dat (ook) alcohol, wat een opvallend hoog aandeel is. In één op de zes activiteiten wordt het thema illegale drugs (mee) opgenomen. Andere thema's scoren eerder rond de 5%, wat voor de meeste lager is dan dat in de sectoren.

⇨ *Gebruikte materialen (tabel B8)*

Telkens in vier op de tien preventieactiviteiten met de algemene bevolking wordt zelf ontwikkeld materiaal gebruikt of materiaal van VAD/DrugLijn (bv. informatie- en trainingspakket 'Drugs etc.', ...). Opvallend is dat in het werken met de algemene bevolking vaker materiaal op lokaal of regionaal niveau en materiaal op internationaal niveau gehanteerd wordt.

4. Gingerbeeld van de registratorgroepen

In dit hoofdstuk bespreken we enkele Gingerresultaten voor de drie registratorgroepen apart: lokale preventiewerkers, regionale preventiewerkers en Vlaamse preventiewerkers. Dit maakt het mogelijk om te bepalen welke specifieke accenten elk van de groepen legt. Wie deel uitmaakt van welke groep kan je vinden op pagina's 4 en 5.

4.1. Preventieactiviteiten in de sectoren

	Groep preventiewerkers			
	Lokale PW	**Regionale PW**	**Vlaamse PW**	**Totaal**
Arbeid	3,3%	10,6%	21,4%	12,0%
Gezondheid	23,5%	29,3%	37,7%	30,4%
Onderwijs	38,7%	28,2%	30,5%	29,1%
Overheid	29,5%	25,1%	14,0%	23,6%
Politie & justitie	18,2%	7,9%	2,8%	7,7%
Vrije tijd & cultuur	20,2%	8,7%	4,1%	8,5%
Welzijn	20,5%	19,4%	6,6%	17,4%
Alg. bevolking	6,6%	6,9%	2,4%	6,1%

Tabel A32: aandeel activiteit per sector (3 registratorgroepen en totaal)

Als we de resultaten uit deze vergelijkende tabel bekijken, dan vallen enkele specifieke accenten per registratorgroep op.

Zo zien we dat de lokale preventiewerkers duidelijk meer werken met de sector politie en justitie. Dat is allicht mede te verklaren door het feit dat de meeste lokale preventiewerkers actief zijn binnen een gemeentelijke preventiedienst, die vaker geïntegreerd is binnen of samenwerkt met de lokale politie. Ook met de sectoren vrije tijd en cultuur en onderwijs wordt door de lokale preventiewerkers meer dan bij de andere groepen gewerkt. Ook naar de overheid toe zijn lokale preventiewerkers iets actiever, wat evenmin verwonderlijk is aangezien de meesten zijn tewerkgesteld zijn als gemeentelijk ambtenaar en aldus nauwer samenwerken met andere lokale overheidsinstanties.

De percentages van de regionale preventiewerkers liggen dicht bij de algemene percentages, wat binnen de lijn van de verwachtingen ligt aangezien zij instaan voor bijna acht op de tien geregistreerde preventieactiviteiten. We moeten dus kijken naar de sterkste "afwijkingen" om accenten te kunnen bepalen. Dan zien we dat regionale preventiewerkers actiever zijn in de sectoren welzijn en overheid.

De Vlaamse preventiewerkers werken veel meer dan de andere registratorgroepen samen met de sectoren arbeid en gezondheid. Met eerstgenoemde sector komt dat door de initiatieven en ondersteunende activiteiten die VAD opzette in het kader van CAO-100. Met laatstgenoemde sector komt dat door de nauwe samenwerking met de CGG-

preventiewerkers (deel uitmakend van de sector gezondheid), die o.a. vertaald wordt in het 'samenwerkingsprotocol alcohol- en andere drugpreventie tussen de Vlaamse overheid, het CGG-preventiewerk en VAD' (zie ook hoofdstuk 5).

4.2. Soort activiteiten (algemeen)

	Groep preventiewerkers			
	Lokale PW	**Regionale PW**	**Vlaamse PW**	**Totaal**
Overleg	53,3%	43,8%	46,6%	44,8%
Consult/advies	4,0%	7,8%	10,7%	8,1%
Coaching	2,3%	13,0%	5,1%	11,1%
Vorming	20,2%	23,2%	27,3%	23,7%
Vroeginterventie	0,7%	7,7%	5,7%	7,0%
Andere actie	19,5%	4,4%	4,6%	5,3%

Tabel A33: aandeel activiteit per sector (3 registratorgroepen en totaal)

Lokale preventiewerkers investeren in vergelijking met de twee andere registratorgroepen relatief meer in overleg en in andere acties. Dit heeft te maken met hun community-gerichte focus en de daaruit voortvloeiende nauwere contacten met lokale actoren.

Door het feit dat de regionale preventiewerkers instaan voor het gros van de geregistreerde activiteiten valt ook hier hun beeld zo goed als samen met het algemeen beeld. Het sterkste verschil zit in het hogere aandeel coaching, wat een kerntaak is van de regionale CGG-preventiewerkers. Meer specifieke accenten van deze groep worden in hoofdstuk 5 belicht.

De groep Vlaamse preventieactoren, waarin de VAD-medewerkers voor 3/4^{e} van de geregistreerde preventieactiviteiten instaan, voeren iets meer vorming, overleg en consult/advies uit. Dit houdt vooral in:

- (inter)sectorale netwerken met potentiële partners uitbouwen, waarbij in de eerste plaats overleg aangewezen is;
- Een kwaliteitsvolle en wetenschappelijk onderbouwde aanpak van de alcohol- en drugthematiek ondersteunen, waarbij het accent – naast overleg – sterker komt te liggen op vorming en consult/advies.

Dat vorming bij Vlaamse preventiewerkers hoger scoort, heeft ook te maken met het feit dat deze soort activiteiten sterk voorkomt bij De Sleutel, die voor het overige kwart van de preventieactiviteiten in deze registratorgroep instaan.

4.3. Gebruikte materialen

	Groep preventiewerkers			
	Lokale PW	**Regionale PW**	**Vlaamse PW**	**Totaal**
Zelf ontwikkeld materiaal	55,6%	50,0%	36,2%	48,1%
Materiaal van VAD/DrugLijn	38,7%	46,1%	43,8%	45,3%
Ander materiaal op Vlaams niveau	14,2%	8,7%	3,9%	8,2%
Ander materiaal op lokaal/reg. niveau	8,3%	8,0%	4,4%	7,4%
Ander materiaal op federaal niveau	5,3%	3,5%	0,6%	3,1%
Ander materiaal op internat. niveau	0,7%	6,7%	2,7%	5,7%

Tabel A34: aandeel gebruikte materialen (3 registratorgroepen en totaal)

Algemeen blijken lokale en regionale preventiewerkers meer verschillende materialen te gebruiken bij de voorbereiding, ondersteuning en implementatie van activiteiten dan de Vlaamse registrators. Dat blijkt uit het feit dat de som van hun percentages op meer dan 100% uitkomt (resp. 122,8% en 123,0%). Vlaamse registrators komen alles bijeen zelfs niet aan 100%,wat wilt zeggen dat zij voor een (weliswaar beperkt) deel van hun activiteiten geen materialen ter voorbereiding gebruiken. Dat komt doordat de Vlaamse preventiewerkers veel activiteiten opzetten waarin zij werken aan het ontwikkelen van nieuwe materialen en methodieken. Vaak is dan nog geen ander relevant materiaal beschikbaar.

Het meest in het oog springende onderlinge verschil is dat lokale preventiewerkers meer zelf ontwikkeld materiaal, op Vlaams niveau ontwikkeld materiaal en op federaal niveau ontwikkeld materiaal gebruiken.

5. Terugkoppeling resultaten CGG-preventiewerk (samenwerkingsprotocol)

In het 'Samenwerkingsprotocol alcohol- en andere drugpreventie tussen de Vlaamse overheid, het CGG-preventiewerk en VAD' staat vermeld dat VAD op basis van de Gingerregistratie een jaarlijkse rapportering doet over de preventieactiviteiten van de CGG-preventiewerkers alcohol en drugs. Daarvoor worden enkele indicatoren aangegeven. Deze zijn gebaseerd op beleidskeuzes uit het Actieplan Tabak, Alcohol en Drugs van de Vlaamse overheid. In dit hoofdstuk wordt - binnen de mogelijkheden en beperkingen van Ginger - het registratiebeeld opgehangen aan de vermelde indicatoren.

De Gingerregistratie 2010 leverde in totaal 5.800 preventieactiviteiten op. Preventiewerkers die aan een CGG verbonden zijn, nemen daarvan 4.521 activiteiten voor hun rekening, wat overeenkomt met een aandeel van 77,9%. Het betreft dan de preventiewerkers die tewerkgesteld zijn bij een CGG, maar daarom niet noodzakelijk gesubsidieerd zijn door de Vlaamse Gemeenschap. Immers, een deel komt uit andere financieringsbronnen (bv. stad of provincie). In dit hoofdstuk wordt het beeld geschetst op basis van de 4.521 activiteiten die alle CGG-preventiewerkers samen in Ginger registreerden.

Alvorens dieper in te gaan op de verschillende indicatoren geven we eerst een algemene indicator die aantoont in welke mate het CGG-preventiewerk samenwerkingsverbanden aangaat met andere organisaties. Onderstaande tabel geeft per sector weer hoeveel verschillende organisaties het CGG-preventiewerk bereikt heeft met hun preventieactiviteiten[18].

	Aantal organisaties, incl. intersectoraal		Aantal organisaties, zonder intersectoraal		Aantal activiteiten in de sector	
	2009	**2010**	**2009[19]**	**2010**	**2009**	**2010**
Arbeid	89	165	76	150	286	482
Gezondheid	215	208	125	119	1.294	1.332
Onderwijs	348	384	287	314	1.276	1.282
Overheid	175	202	109	131	1.156	1.143
Politie & justitie	100	104	22	22	384	361
Vrijetijd & cultuur	164	121	116	69	501	395
Welzijn	243	270	154	161	855	882

Tabel A35: bereikte organisaties per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

[18] Met organisatie wordt bedoeld: de organisatie of het netwerk bij wie de registratie van de preventieactiviteit wordt toegevoegd. Het kan zijn dat op die activiteit meerdere organisaties aanwezig waren, maar er wordt telkens maar één organisatie of netwerk geregistreerd per activiteit. In dat geval zijn dat dus vaak organisaties die een meer actieve rol spelen in de activiteit.

[19] De cijfers die in het rapport 2009 vermeld staan, wijken hiervan af omdat zij op een andere, niet-indicatieve wijze berekend zijn. Vandaar dat we de cijfers 2009 hebben herberekend.

In deze vergelijkende tabel zien we dat in de preventieactiviteiten met de sector arbeid in 2010 bijna dubbel zoveel organisaties een vooraanstaande rol speelden dan in 2009, zowel met als zonder intersectorale activiteiten. Dat hangt grotendeels samen met de stijging van het aantal activiteiten tussen beide jaren. Anderzijds zien we een duidelijke daling van het aantal organisaties in het werken met de sector vrije tijd en cultuur. Ook dat hangt samen met de – in dit geval dalende – evolutie van het aantal activiteiten tussen 2009 en 2010. Bij de andere sectoren zijn er minder of geen fluctuaties. Toch is het opvallend dat er in de sectoren onderwijs en overheid een stijging in het aantal organisaties is terwijl het aantal activiteiten constant blijft.

⇨ ***Coaching***

- Indicator: coachingsactiviteiten per sector/detailsector

Coaching in sector…	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal**	**% op totaal**	**CGG-PW voornamelijk en/of proportioneel meer in detailsectoren…**[20]
Arbeid	141/185	76,2%	Private bedrijven (> 50 pers.); social profit-organisaties (> 50 pers.)
Gezondheid	58/62	93,5%	Meerdere, LOGO, Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg
Onderwijs	212/214	99,1%	BuSO
Overheid	127/128	99,2%	Lokale overheden; regionale overheden
Politie en justitie	48/52	92,3%	Politie
Vrije tijd en cultuur	27/28	96,4%	Jeugdwerk: jeugdhuis; uitgaanssector: festival, manifestatie
Welzijn	167/168	99,4%	Voorzieningen bijzondere jeugdzorg, OCMW

Tabel A36: aantal/aandeel coaching per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

In hoofdstuk 4.2. kwam al tot uiting dat de regionale preventiewerkers meer coachingsactiviteiten uitvoeren. Het is dan ook normaal dat we, afgemeten aan hun algemeen aandeel van 77,9%, zien dat het CGG-preventiewerk in de meeste sectoren proportioneel meer investeert in coaching. Enkel in de sectoren arbeid en gezondheid, een sector waarin hoe dan ook weinig coaching plaatsvindt, liggen de verhoudingen op een gemiddeld niveau.

[20] Deze kolom geeft weer in welke detailsectoren de CGG-preventiewerkers vooral werken of proportioneel meer werken in vergelijken met niet-CGG-preventiewerkers.

In sommige andere sectoren, zoals onderwijs, overheid en welzijn, is coaching quasi de exclusiviteit van het CGG-preventiewerk. Ook in de sectoren politie en justitie, gezondheid en vrije tijd en cultuur wordt coaching zo goed als steeds door CGG-preventiewerkers opgenomen. Deze “dominantie” ligt in de lijn van het TAD-profiel voor de CGG-preventiewerkers, waarin coaching een centrale rol inneemt.
Het feit dat in de onderwijssector de detailsectoren BuSO en in de welzijnssector de detailsector voorzieningen bijzondere jeugdzorg proportioneel sterker worden bereikt, sluit aan bij aandachtspunten uit TAD.

• Indicator: evaluatie van coaching

Algemeen scoort evaluatie proportioneel gezien niet hoog bij coaching: in ‘slechts’ 99 van de 646 coachingsactiviteiten is de activiteit geëvalueerd (15,3%). Dat is op zich niet zo verwonderlijk. In een structureel coachingsproces, met regelmatig weerkerende coachingsmomenten, zal evaluatie ten gepaste tijde, maar daarom niet na elke activiteit plaatsvinden.
Bekijken we het aandeel geëvalueerde coachingsactiviteiten van de CGG-preventiewerkers, dan zien we dat bij deze registratorgroep 64 van de 591 (10,8%) geëvalueerd werden. Uit de vergelijking van beide percentages kan je afleiden dat deze registratorgroep relatief minder vaak een coachingsactiviteit evalueert dan de andere registratorgroepen. Dat is niet verwonderlijk, aangezien CGG-preventiewerkers veel meer dan de andere registratorgroepen langdurigere coaching opnemen, of - in Gingertermen uitgedrukt – gemiddeld meer preventieactiviteiten in één coachingsopdracht opnemen. Bekijken we bijvoorbeeld het coachingsproces van CGG-preventiewerkers waarin meer dan vijf coachingsactiviteiten worden uitgevoerd met één organisatie, dan zien we dat het percentage evaluatie op 19,2% ligt, dus quasi dubbel zo hoog. In de helft van de gevallen staat de registrator zelf in voor de evaluatie.

⇨ ***Vorming***

• Indicator: vormingsactiviteiten per sector/detailsector

Vorming per sector/detailsector	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal**	**% op totaal**	**CGG-PW voornamelijk en/of proportioneel meer in detailsectoren…**
Arbeid	142/164	86,6%	Private bedrijven (> 50 pers.); social profit-organisaties (> 50 pers.); vakbonden
Gezondheid	119/144	82,6%	PAAZ/PZ
Onderwijs	532/738	72,1%	SO: Deeltijds beroepssecundair onderwijs; SO: ASO, TSO & BSO; SO: ASO
Overheid	90/122	73,8%	Lokale overheden
Politie en justitie	56/80	70,0%	Gevangenissen
Vrije tijd en cultuur	34/54	63,0%	Sportvereniging of –club; sociocultureel volwassenwerk; jeugdvereniging/beweging
Welzijn	156/185	84,3%	OCMW

Tabel A37: aantal/aandeel vorming per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

Afgewogen aan hun algemeen aandeel van 77,9% zien we dat het CGG-preventiewerk merkelijk minder vorming opneemt naar de vrijetijds- en cultuursector toe. Ook in de sectoren politie en justitie, onderwijs en overheid ligt het aandeel lager. Anderzijds wordt er proportioneel meer naar de sectoren gezondheid, welzijn en arbeid toe vorming gegeven.

Aangaande aandachtspunten in het kader van TAD is het interessant om aan te stippen dat vakbonden (arbeid) en sociocultureel volwassenwerk (vrije tijd en cultuur) manifest worden bereikt door vormingen vanuit het CGG-preventiewerk.

• Indicator: soorten vormingsactiviteit

Detailsoort vorming	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal**	**% op totaal**
Informatieoverdracht	543/789	68,8%
Inspelen op attitudes	519/658	78,9%
Inoefenen van vaardigheden	298/407	73,2%
Andere	35/40	87,5%

Tabel A38: aantal / aandeel detailsoorten vorming (regionale CGG-preventiewerkers)

De CGG-preventiewerkers leggen in vergelijking met de andere registratorgroepen een sterkere klemtoon op 'andere' vormen van vorming, zonder dat deze verder benoemd worden. Van de wel benoemde detailsoorten, komt inspelen op attitudes relatief het meest voor, met een aandeel dat nauw aanleunt bij het algemene aandeel activiteiten dat door CGG-preventiewerkers werd geregistreerd (77,9%). Het inoefenen van vaardigheden en informatieoverdracht komen iets minder voor, al liggen deze proporties niet ver onder het algemene cijfer van 77,9%.

• Indicator: bereikte doelgroepen in vormingsactiviteiten

		Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal	**% op totaal**
Intermediaire doelgroep	Vormingsactiviteiten met intermediaire doelgroep	**482 / 646**	**74,6 %**
	Specifieke doelgroep (en):	94,6% intermediairs 14,1% bestuursniveau 12,9% preventiewerkers	
Uiteindelijke doelgroep	Vormingsactiviteiten met uiteindelijke doelgroep	**575 / 731**	**78,7 %**
	Specifieke doelgroep(en):	75,7% jongeren 29,7% volwassenen 2,4% familie	

Tabel A39: aantal / aandeel bereikte doelgroepen (regionale CGG-preventiewerkers)

Bij de vormingsactiviteiten van CGG-preventiewerkers ligt de verhouding tussen intermediaire doelgroepen en uiteindelijke doelgroepen vrij goed in evenwicht. Er gaat zelfs iets meer aandacht naar uiteindelijke doelgroepen dan naar intermediaire doelgroepen. Dat is voor een groot deel te verklaren door het feit dat een vrij aanzienlijk deel van de preventiewerkers die aan een CGG verbonden zijn, door andere opdrachtgevers gesubsidieerd zijn en aldus andere opdrachten, met vaak een duidelijke focus op vorming van de uiteindelijke doelgroep, toegewezen krijgen.

In het werken met intermediaire doelgroepen via vorming wordt de categorie intermediairs zo goed als altijd bereikt. Preventiewerkers en vertegenwoordigers van het bestuursniveau komen veel minder sterk aan bod. Wat vorming naar uiteindelijke doelgroepen toe betreft, zijn jongeren de voornaamste doelgroep, al vormen volwassenen ook geregeld de doelgroep.

- Indicator: evaluatie van vormingsactiviteiten

Vorming is dé activiteit bij uitstek als het op evaluatie aankomt. 1.101 van de 1.377 in Ginger geregistreerde vormingsactiviteiten (80,0%) werden geëvalueerd. Dat is veruit het hoogste aandeel van alle soorten activiteiten.
Bij de CGG-preventiewerkers ligt dat aandeel een tikkeltje lager: 816 van de 1.057 geregistreerde vormingsactiviteiten werden ook geëvalueerd, wat overeenkomt met 77,2%. We kunnen dus stellen dat CGG-preventiewerkers bijna ‘gemiddeld’ scoren qua uitgevoerde evaluaties.
In bijna de helft van de gevallen is de registrator zelf de evaluator, in een kwart van de gevallen is dat respectievelijk een externe persoon of organisatie dan wel zowel de registrator als een externe evaluator.

➪ *Consult en advies*

• Indicator: consult- en adviesactiviteiten per sector/detailsector

Consult/advies per sector/detailsector	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal**	**% op totaal**	**CGG-PW voornamelijk en/of proportioneel meer in detailsectoren…**
Arbeid	44/80	55,0%	Private bedrijven (> 50 pers.); private bedrijven (1-50 pers.)
Gezondheid	74/108	62,7%	Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg; koepels
Onderwijs	67/86	77,9%	SO: ASO & TSO; HO: niet-universitair onderwijs
Overheid	39/54	72,2%	Lokale overheden; regionale overheden
Politie en justitie	4/8	50,0%	
Vrije tijd en cultuur	32/38	84,2%	Allochtonenorganisaties
Welzijn	66/69	95,7%	Voorzieningen bijzondere jeugdzorg

Tabel A40: aantal/aandeel consult/advies per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

Het beeld van consult en adviesactiviteiten per sector is nogal uiteenlopend. Enerzijds zien we dat het CGG-preventiewerk sterker dan gemiddeld investeert in consult en advies naar de vrijetijds- en cultuursector en vooral naar de welzijnssector toe. Anderzijds zien we dat dit minder dan gemiddeld gebeurt in alle andere sectoren behalve onderwijs, waar het gemiddeld scoort. Vooral in de sectoren politie en justitie en arbeid ligt dat aandeel een flink stuk lager.
Ook hier zien we enkele specifieke resultaten die aansluiten bij de in TAD vermelde aandachtspunten, zoals het frequenter voorkomen van consult en advies naar allochtonenorganisaties (vrije tijd en cultuur) en de voorzieningen bijzondere jeugdzorg (welzijn) toe.

• Indicator: bereikte doelgroepen in consult- en adviesactiviteiten

		Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal	% op totaal
Intermediaire doelgroep	Consult/advies met intermediaire doelgroep	**250/356**	**70,2%**
	Specifieke doelgroep (en):	70,0% intermediairs 29,2% bestuursniveau 11,6% preventiewerkers	
Uiteindelijke doelgroep	Consult/advies met uiteindelijke doelgroep	**104/112**	**92,9%**
	Specifieke doelgroep (en):	60,6% volwassenen 38,5% jongeren 38,5% familie 13,5% andere	

Tabel A41: aantal/aandeel bereikte doelgroepen (regionale CGG-preventiewerkers)

Bij consult- en adviesactiviteiten valt op dat er vanuit het CGG-preventie meer aandacht gaat naar uiteindelijke doelgroepen dan vanuit de andere registratorgroepen, wat ook weer te linken valt aan de specifieke opdrachten die sommige preventiewerkers toegewezen krijgen vanuit andere subsidiërende overheden. Opmerkelijk is dat in 2010 volwassenen duidelijk sterker aan bod komen dan jongeren. In 2009 lagen de verhoudingen nog omgekeerd.

De CGG-preventiewerkers staan in voor zeven van de tien consult- en adviesactiviteiten met intermediaire doelgroepen, wat iets lager is dan hun algemene registratiegraad van 77,9%. Dan wordt duidelijk het meest gewerkt met de categorie intermediairs, die in zeven op de tien activiteiten betrokken worden. In drie op de tien activiteiten is het bestuursniveau aanwezig. Preventiewerkers zijn merkelijk minder betrokken in deze activiteiten.

⇨ *Netwerking/overleg*

• Indicator: overleg- en netwerkingsactiviteiten per sector/detailsector

Ginger geeft geen directe indicaties over netwerking. Maar via het onder de loep nemen van overlegactiviteiten komt ook een deel van een beeld over netwerking naar voren. Overleg is namelijk dé activiteit bij uitstek om aan netwerking te doen. Dat blijkt ook uit de algemene Gingerresultaten: in drie op de tien overlegactiviteiten is er sprake van intersectorale samenwerking (29,6%), terwijl dit voor alle activiteiten samen in ongeveer één op de zes activiteiten het geval is (17,9%). Maar ook binnen één sector is overleg een indicator voor netwerking, zoals blijkt uit onderstaande resultaten.

Overleg per sector/detailsector	**Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal**	**% op totaal**	**CGG-PW voornamelijk en/of proportioneel meer in detailsectoren...**
Arbeid	140/236	59,3%	Private bedrijven (>50 pers.); social profit-organisaties (> 50 pers.)
Gezondheid	840/1.194	70,4%	Centra Geestelijke Gezondheid; meerdere
Onderwijs	397/489	81,2%	SO: ASO, TSO & BSO; CLB; meerdere
Overheid	821/997	82,3%	Lokale overheden; meerdere
Politie en justitie	224/267	83,9%	Politiediensten; meerdere
Vrije tijd en cultuur	259/304	85,2%	Jeugdwerk: jeugdhuis; meerdere
Welzijn	453/537	84,4%	OCMW; meerdere

Tabel A42: aantal/aandeel overleg per sector (regionale CGG-preventiewerkers)

Vergelijkend met hun algemene registratiegraad van 77,9% zien we dat de CGG-preventiewerkers proportioneel opvallend minder dan gemiddeld overleg plegen in de arbeidssector. Ook in de gezondheidssector ligt het aandeel wat lager dan gemiddeld. In de andere sectoren ligt dat iets boven het algemene aandeel.
Het feit dat bij overleg ‘meerdere’ detailsectoren in alle sectoren sterker scoort, toont aan dat ook binnen één sector via overleg aan netwerkvorming wordt gedaan. Immers, voor een groot deel verloopt overleg binnen een bepaalde sector via de participatie van minstens 2 detailsectoren.

• Indicator: bereikte doelgroepen in overleg

		Aantal activiteiten CGG-preventiewerk t.o. totaal	**% op totaal**
Intermediaire doelgroep	Overlegactiviteiten met intermediaire doelgroep	**1.956/2.551**	**76,7%**
	Specifieke doelgroep (en):	60,2% intermediairs 46,7% preventiewerkers 27,1% bestuursniveau	
Uiteindelijke doelgroep	Overlegactiviteiten met uiteindelijke doelgroep	**37/45**	**82,2%**
	Specifieke doelgroep (en):	te weinig cases voor sprekend resultaat	

Tabel A43: aantal/aandeel bereikte doelgroepen (regionale CGG-preventiewerkers)

Zowel naar intermediaire doelgroepen als naar uiteindelijke doelgroepen kent het CGG-preventiewerk een bereik dat dicht bij hun algemene registratiegraad van 77,9% aanleunt.

In het overleg met intermediaire doelgroepen zien we dat de categorie 'intermediairs' het meest betrokken wordt, gevolgd door preventiewerkers. Bestuursniveau neemt het minst deel, maar is toch nog betrokken in ruim een kwart van de overlegactiviteiten met intermediaire doelgroepen.

• Indicator: evaluatie van overlegactiviteiten

Ook overleg kent algemeen een eerder lage evaluatiegraad: 355 van de 2.596 overlegactiviteiten die alle registrators samen in 2010 registreerden, zijn geëvalueerd (13,7%). Bij de CGG-preventiewerkers is dat in 280 van de 1.993 activiteiten of 14,0% het geval. Dat aandeel ligt dus op dezelfde hoogte als de algemene evaluatiegraad. Ook hier geldt dat niet alle overlegactiviteiten geëvalueerd (kunnen) worden. De evaluatie zal wel plaatsvinden op bepaalde 'mijlpalen' in het overlegproces.
In tegenstelling tot andere soorten activiteit wordt de evaluatie vooral door een externe persoon of dienst opgenomen, met name in bijna de helft van de gevallen. In een derde van de gevallen gebeurt de evaluatie door de registrator zelf. In één op de vijf gevallen is dat door zowel registrator als externe(n).

6. Wat brengt de nabije Gingertoekomst?

• Opvolging en ondersteuning Gingerrregistrators

Tot en met 31 december 2010 hebben in totaal 114 preventieactoren een Gingertoegang gekregen. Van deze 114 personen hebben er 83 ook effectief geregistreerd in het Gingerjaar 2010. De personen die aan de Gingerregistratie 2010 deelnamen, moeten blijvend bij de registratie gehouden worden. Dat zal o.a. gebeuren via de nieuwsbrief. Daarnaast is er de laagdrempelige help desk-functie op VAD, via telefoon of via mail, die ervoor moet zorgen dat de registrators niet afhaken omwille van inhoudelijke of technische moeilijkheden. Hoopgevend is dat er in het eerste halfjaar van 2011 nog eens acht nieuwe Gingeraccounts zijn toegekend.

• Vormingen

In 2009 en in het eerste halfjaar van 2010 ging alle aandacht qua Gingervormingen naar introductiesessies, kwestie van de preventieactoren bekend te maken met het nieuwe registratiesysteem. In totaal tien voorstellingssessies werden op VAD en in verschillende provinciale of regionale settings gegeven.
In 2010 werd een vormingsmodule ‘werken met de eigen Gingerdata’ uitgewerkt. In het voorjaar van 2011 zijn daarvan twee vormingsmomenten doorgegaan, één in de provincie Vlaams-Brabant en één in de provincie West-Vlaanderen. Het is de bedoeling om aan de hand van deze vormingsmodule de Gingeraars beter in staat te stellen om hun eigen data te kunnen gebruiken voor verslagen en analyses. Hierdoor wordt de meerwaarde voor de gebruiker groter wat vermoedelijk de gebruikstrouw van de registrator zal verhogen.
Voor het overige worden de vormingsnoden bevraagd in de evaluatieronde 2011.

• Evaluatie

De eerste reacties van de deelnemende registrators waren algemeen genomen positief. Maar dit neemt niet weg dat er nog enkele kinderziektes uit het programma gehaald moeten worden en dat nog openstaande noden en wensen bij de registrators bekeken moeten worden. Om dat naar behoren te kunnen doen, werd in het voorjaar van 2011 een evaluatieronde gehouden bij personen die een Gingeraccount verkregen hebben en in de periode tussen 1 januari 2010 en 31 maart 2011 geregistreerd hadden. Dat leverde 47 ingevulde evaluatievragenlijsten op. Aan de hand van de evaluatieresultaten zal het Gingerprogramma verder verbeterd worden.

De resultaten van de evaluatie worden in het volgende hoofdstuk beschreven.

7. Resultaten Gingerevaluatie 2011

Op 8 april werden 100 Gingerregistrators per mail uitgenodigd om een schriftelijke evaluatievragenlijst over Ginger in te vullen. Zij kregen vijf weken tijd om de ingevulde vragenlijst terug te sturen. In totaal 47 registrators deden dit ook. Een respons van 47% is een behoorlijk resultaat.

7.1. Profiel evaluator

De verdeling van de evaluatoren komt wonderwel overeen met de reële verdeling van Gingeraars:

	Deelname evaluatie 2011	Deelname registratie 2010
Lokale preventiewerkers	12,8% (6/47)	12,0% (10/83)
Regionale preventiewerkers	63,8% (30/47)	66,3% (55/83)
Vlaamse preventiewerkers	23,4% (11/47)	21,7% (18/83)

Tabel A44: Verdeling Gingerevaluators per registratorgroep

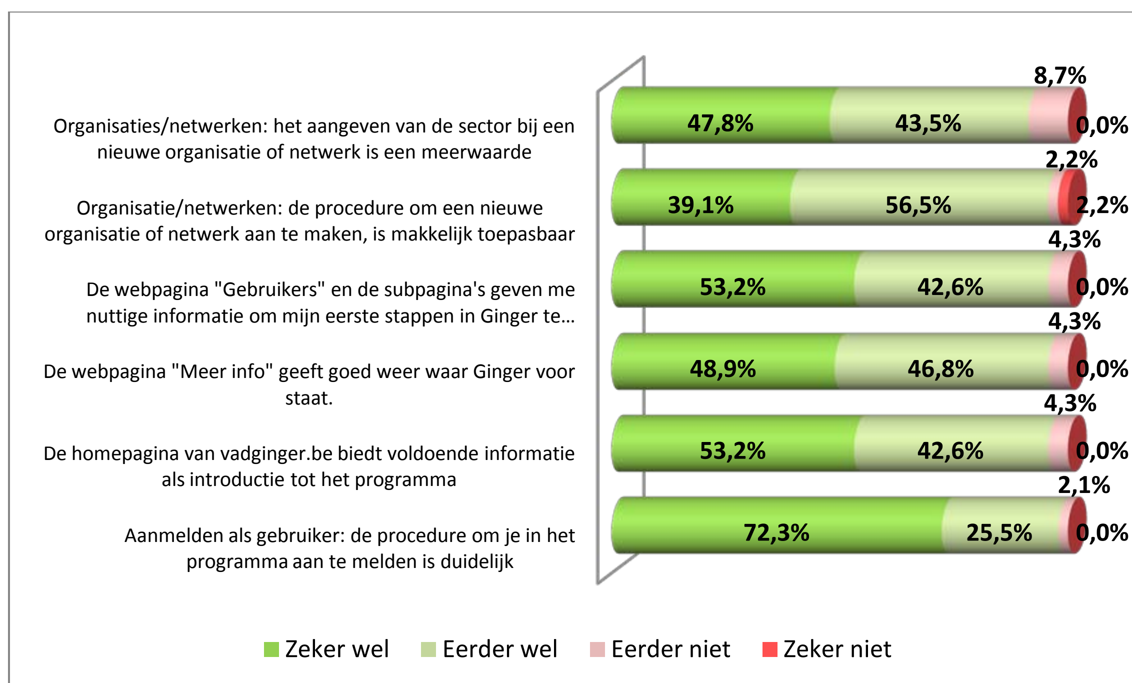
93,6% van de aan deze evaluatie deelnemende registrators nam in 2010 deel aan de Gingerregistratie, 87,0% nam deel aan de Gingerregistratie 2009. Iets meer dan de helft (57,4%) had voordien al met de vorige ‘stand alone’-versie van Ginger gewerkt.

In de hierna weergegeven evaluatieresultaten worden de resultaten beschreven en aangevuld met de relevante commentaren die de deelnemende registrators gaven. Van die commentaren zijn redelijk wat zaken eigenlijk terug te brengen tot casusvragen, een minder volledige kennis van Ginger en een moeilijk te vermijden interpretatiemarge bij de beoordeling van sommige Gingervragen. Dit toont de nood aan voor elke registrator om permanent zijn of haar kennis van Ginger bij te werken door het regelmatig doornemen van de Gingerhandleiding, door het lezen van de Gingernieuwsbrief en door het volgen van Gingervormingen.

7.2. Resultaten

7.2.1. Stellingen m.b.t. het programma

Om de inleiding tot het programma en het toevoegen van data over organisaties of netwerken te beoordelen, werden aan de respondenten zes stellingen ter beoordeling voorgelegd. Dit is het resultaat.

<u>Grafiek A8</u>: stellingname t.a.v. programma

Telkens een duidelijke meerderheid van meer dan 90% is het eens of eerder eens met de geponeerde stelling. Dat duidt op een algemene tevredenheid over de inleidende stappen in de Gingerregistratie. Voor elk van de stellingen zijn er amper respondenten die vinden dat de stelling eerder niet of niet opgaat. Het meeste bevestiging krijgt de stelling dat de aanmeldingsprocedure duidelijk is.

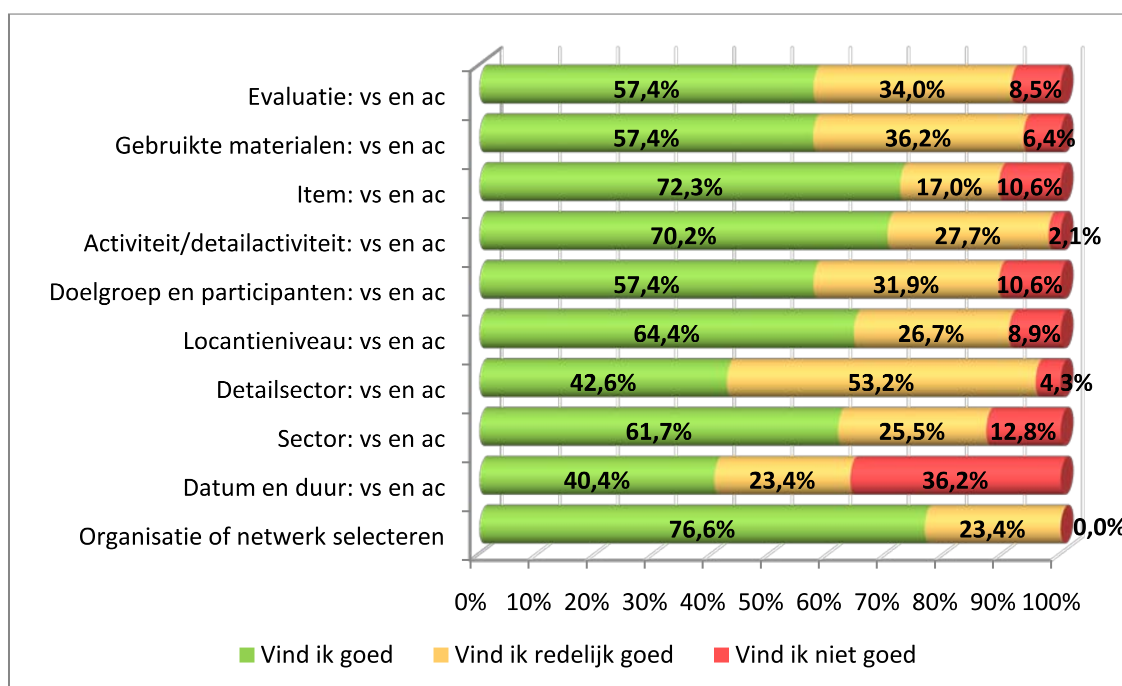
De inleiding tot het programma en het toevoegen van data kennen dus een grote positieve waardering, al dienen de door de respondenten vermelde opmerkingen en suggesties als aandachtspunten weerhouden te worden om deze aspecten van het programma nog te verbeteren. Dit is een bundeling van de meest sprekende aanvullingen door de respondenten:

- m.b.t. het aanmelden: link/icoontje om aan te melden en af te melden duidelijker op het scherm weergeven;
- m.b.t. de homepagina: de handleiding in Word duidelijker in de picture zetten omdat het doornemen daarvan veel vragen en onduidelijkheden wegneemt (o.a. wat moet er in Ginger en wat niet?);

• m.b.t. de webpagina ‘Meer info’: de titel aanpassen naar ‘Wat is Ginger?’ en de uitleg iets concreter maken;
• m.b.t. de procedure voor de aanmaak van een nieuwe organisatie of netwerk: een link ‘organisatie/netwerk toevoegen’ in de menubalk zou handig zijn;
• m.b.t. het aangeven van sector bij organisatie of netwerk: keuze voor een sector is soms moeilijk, plus sommigen hebben twijfels over de meerwaarde ervan.

7.2.2. Activiteitenblad: vraagstelling en antwoordcategorieën

Aan de respondenten werd gevraagd in welke mate zij de variabelen, de vraagstelling en de vaste antwoordcategorieën goed bevonden. Ziehier het oordeel.

(vs=vraagstelling; ac= antwoordcategorieën)

<u>Grafiek A9</u>: stellingname t.a.v. de hoofdvariabelen

Alhoewel ook hier bij de meeste stellingen de positieve beoordelingen duidelijk de bovenhand hebben, zien we toch al iets meer tegenstellingen.

Het selecteren van een organisatie of netwerk kent het meeste bijval: meer dan driekwart is er tevreden mee en niemand geeft het een negatieve beoordeling. Er worden hieromtrent dan ook geen kritische bedenkingen geformuleerd.

Ook het ‘item’ van de activiteit en de keuze voor ‘activiteit en detailactiviteit’ krijgen meer dan 70% positieve scores. Toch is bij de variabele ‘item’ het aandeel negatieve respons groter dan bij de meeste andere stellingen. Blijkbaar is de grens tussen de antwoordcategorie ‘middelengebruik algemeen’ en een specifiek middel als item vaag en wordt daardoor (te) vlug voor de eerste optie gekozen, wat op zich vragen doet rijzen over de meerwaarde van deze optie. Daarnaast zijn er activiteiten, zoals sociale

vaardigheidstrainingen, waarbij alcohol en/of drugs niet als specifiek thema aan bod komen.

Op de open vraag over de ‘activiteit en detailactiviteit’, gaan de enkele opmerkingen eerder over de interpretatiemarge bij sommige antwoordcategorieën: wat is bij overleg het verschil tussen ‘voorwaardenscheppend’ en ‘uitwisseling en afstemming’? Waar ligt de grens tussen ‘vroeginterventie aan persoon’ en ‘consult/advies’? Deze vragen zijn echter eerder op te lossen aan de hand van een specifiekere omschrijving in de handleiding dan door een aanpassing van het programma.

Ook de variabelen ‘doelgroep/participanten’ en ‘sector’ kennen, ondanks een grote meerderheid aan positieve beoordelingen, iets meer dan gemiddeld kritische reflecties. De meeste suggesties opperen dat het invullen van het reële aantal aanwezigen, in plaats van de huidige categorieën van groepsgrootte, een verbetering zou betekenen.

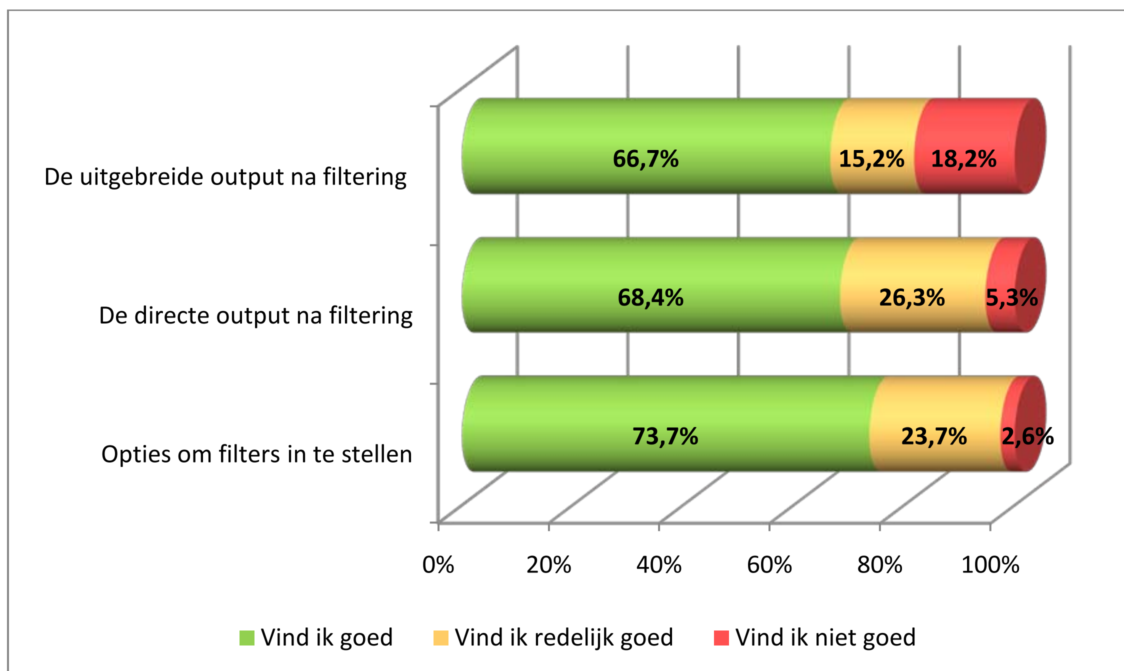
Wat de vrij goed scorende variabelen ‘gebruikte materialen’, ‘evaluatie’ en ‘detailsector’ betreft, zijn er slechts enkele opmerkingen of suggesties. Bij de variabele ‘detailsector’ zijn er twee sterker voorkomende suggesties: het toevoegen van ‘huisartsen’ en van ‘thuiszorg’ als detailsector in de sector gezondheid en de nood aan het kunnen aanvinken van meerdere detailsectoren in plaats van de nietszeggende categorie ’meerdere’. Bij de variabele ‘gebruikte materialen’ was er één aspect dat door meerdere respondenten werd aangehaald: hoe registreer je eigen bewerkingen of samenstellingen van bestaande materialen (meestal VAD-materialen): als ‘zelf ontwikkeld materiaal’ of als ‘materiaal van VAD/DrugLijn’? Bij de variabele ’evaluatie’ zijn de enkele opmerkingen en suggesties zo divers dat er geen prioritair punt uit te halen valt.

De variabele ‘sector’ krijgt, ondanks een overgrote meerderheid aan positieve beoordelingen, ook enkele kritische reflecties. De belangrijkste verzuchting blijkt de verwarring over de vraagstelling te zijn: gaat het over wie de activiteit organiseert of gaat het over de personen die aanwezig zijn op de activiteit? Uit de Gingerhandleiding komt duidelijk naar voor dat het deze laatste optie is, maar blijkbaar is dat bij een aantal registrators niet blijven hangen. Vandaar dat één suggestie tot aanpassing van de vraagstelling het overwegen waard is: “Wie zit er voor je?”

Dé grootste struikelsteen blijkt het invoeren van de variabelen ‘datum’ en ‘tijd’ te zijn, met bijna evenveel negatieve respons dan positieve. Daarbij gaat het niet om de vraagstelling an sich maar wel om een technisch probleem, met name dat het procedé om retrospectief een datum in te vullen, waarbij je maand per maand moet terugklikken, extreem vertragend werkt. Een bloemlezing van vermelde commentaren: “kost veel tijd”, “duurt zeer lang”, “zou sneller moeten zijn”, “zeer traag: frustrerend”, “erg traag = erg vervelend”, “werk van lange duur”, “stelt geduld op proef”, “duurt véél te lang”. De suggesties om de maand in een lijst te selecteren of om de datum zelf in te typen, zullen in overweging worden genomen in functie van de technische haalbaarheid.

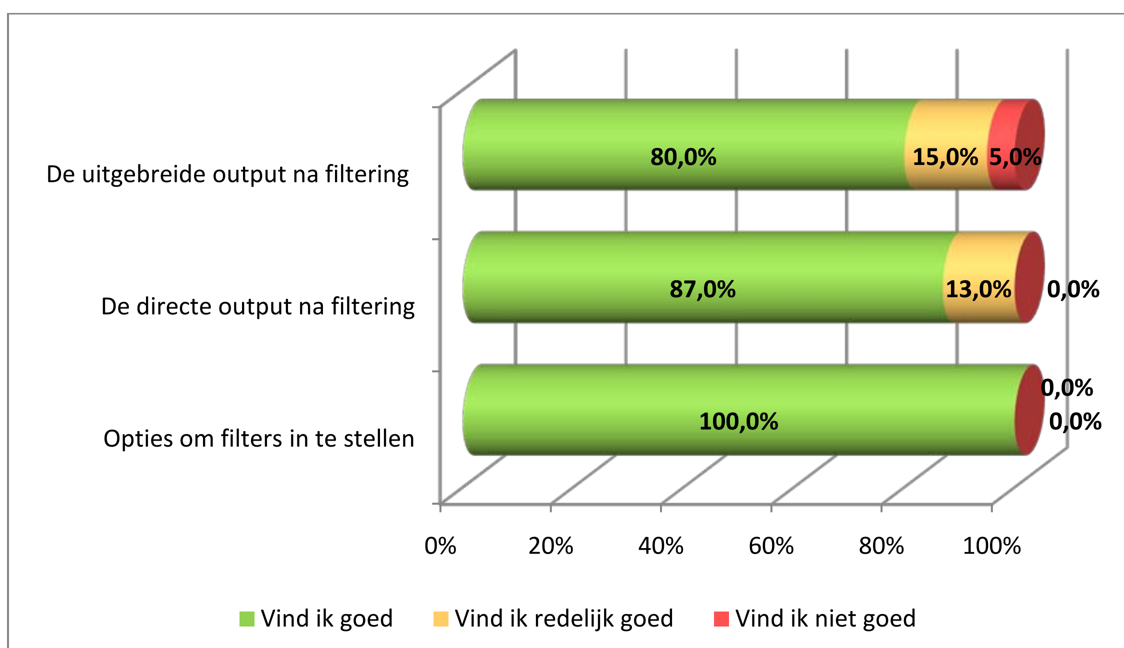
7.2.3. Toepassing in het programma: de filterfunctie

Er werd eveneens gepolst naar de appreciatie van de respondenten met betrekking tot de filterfunctie in vadginger.be. Iets meer dan de helft van de deelnemende respondenten (52,2%) geeft aan dat ze de filterfunctie al gebruikt heeft.

<u>Grafiek A10</u>: stellingname t.a.v. de filtermogelijkheden

Alhoewel uit de resultaten blijkt dat een grote meerderheid, variërend tussen tweederde en driekwart van de respondenten, de filteropties en –resultaten positief waardeert, is dit een onderschatting van de reële (lees: betrouwbare) waardering. Immers, bij de beoordeling van deze aspecten geven vier op de tien respondenten aan dat ze nooit de filterfunctie hebben gebruikt om de eigen data te rapporteren of te evalueren. Wat de vraag doet rijzen hoe ze deze vragen dan betrouwbaar kunnen invullen. Beschouwen we het resultaat enkel voor de respondenten die wel al de filterfunctie gebruikt hebben voor de beoogde doelstellingen, krijgen we onderstaand, nog veel positiever beeld.

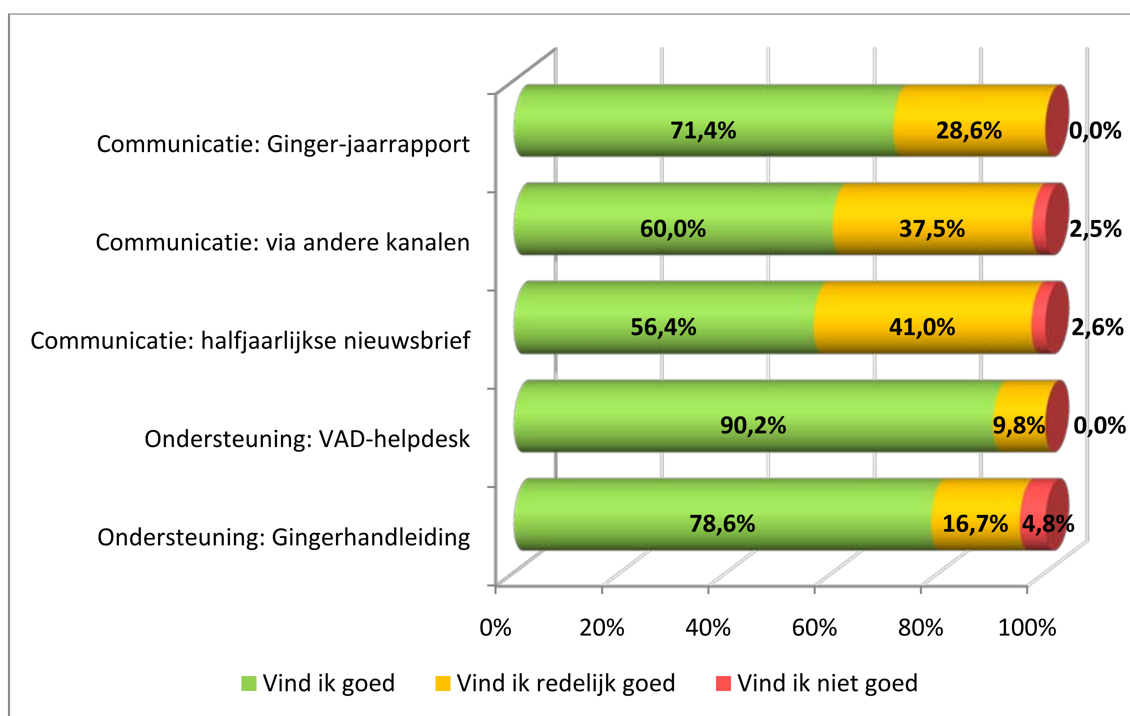

<u>Grafiek A11</u>: stellingname t.a.v. de filtermogelijkheden (enkel gebruikers van filter)

Op de open vraag omtrent de aspecten van de filterfunctie komt maar één zaak vaker tot uiting: de methode om de Gingerdata in Excel om te zetten, te analyseren en te lezen is (te) complex. Daaraan wordt gewerkt in de vorming "Aan de slag met de eigen Gingerdata", die vanaf mei 2011 wordt gegeven.

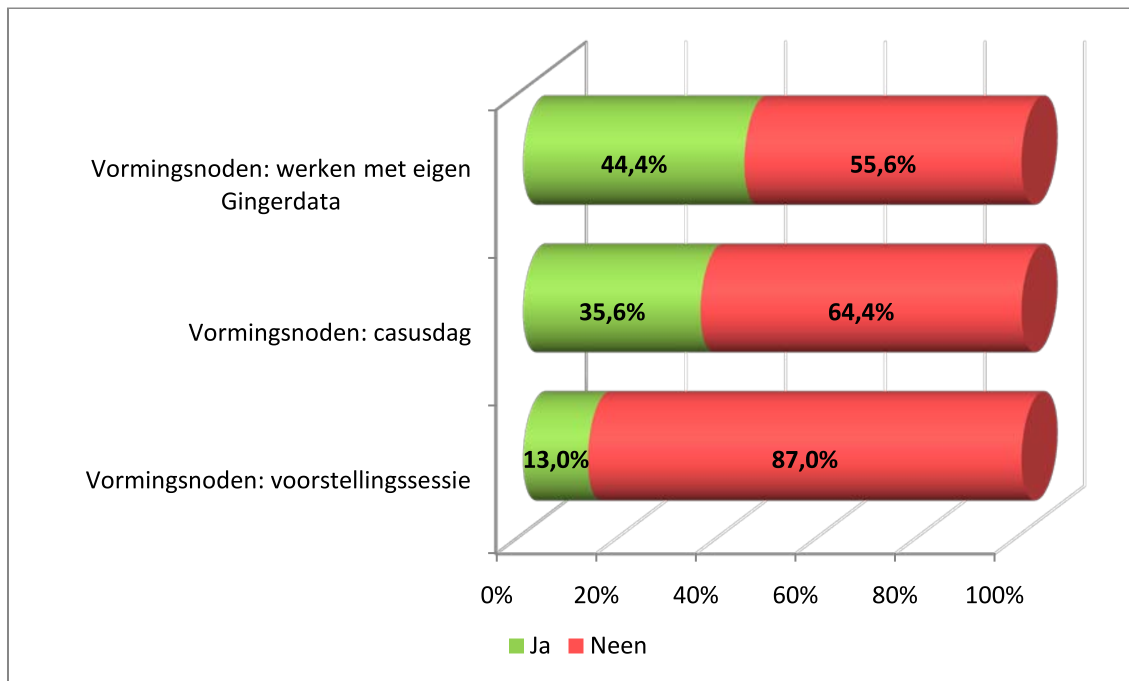
7.2.4. Ondersteuning, vorming en informatiespreiding

Het is ondenkbaar dat een registratieprogramma wordt gebruikt zonder een stevig aanbod van introductie, (bij)scholing, ondersteuning en communicatie. Deze aspecten biedt VAD standaard aan aan alle preventiewerkers die aan de Gingerregistratie deelnemen. Vandaar dat ook deze aspecten geëvalueerd werden.

<u>Grafiek A12</u>: stellingname t.a.v. ondersteuning en communicatie

Op het vlak van ondersteuning en communicatie geeft telkens een overgrote meerderheid aan dat het op dit vlak redelijk goed tot goed zit. Er zijn, behalve lovende woorden, dan ook niet veel vermeldenswaardige opmerkingen of suggesties. Wat de nieuwsbrief betreft, kan de geopperde suggestie om deze maar één keer per jaar te verzenden, worden weerhouden. Ook het toevoegen van voorbeelden ter verduidelijking in de handleiding is het overwegen waard.

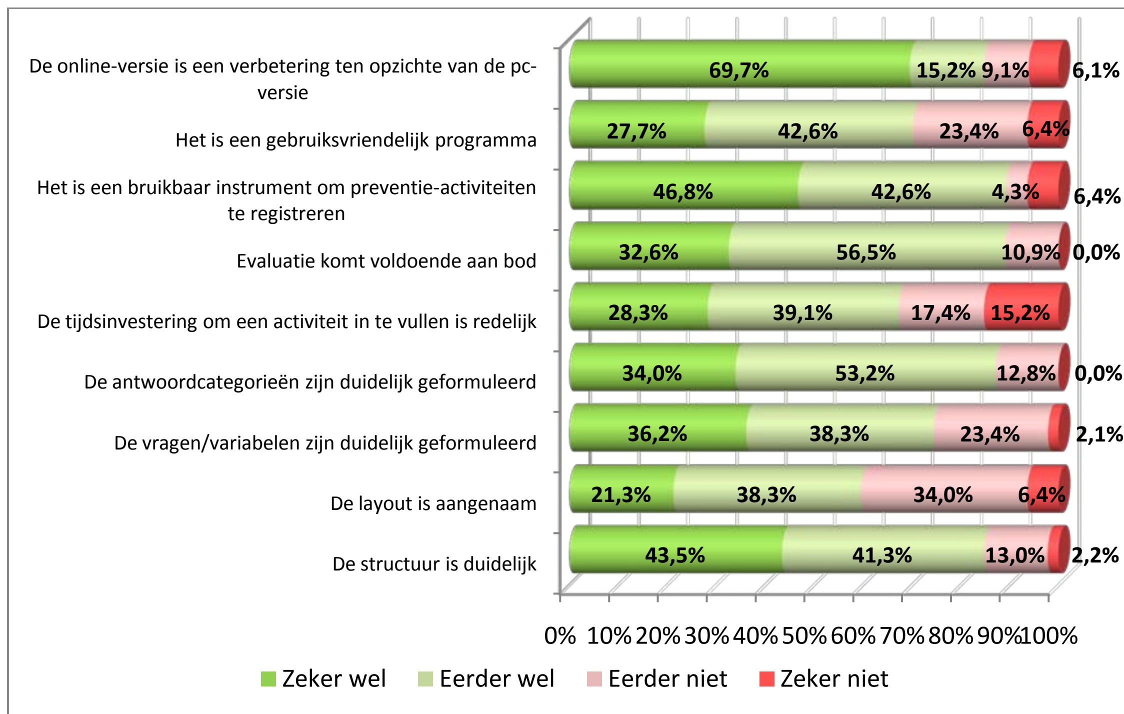

Grafiek A13: vormingsnoden

Wat vormingen betreft, is er nog nauwelijks nood aan een voorstellingssessie van het nieuwe Gingerprogramma. Dat is op zich niet verwonderlijk aangezien het overgrote deel van de registrators die vorming reeds volgde. Voor de casusdag, waar moeilijk in te vullen of twijfelachtig te interpreteren casussen samen besproken en opgelost worden, is er al meer interesse. En voor de vorming rond het werken met de eigen Gingerdata is er nog een beetje meer belangstelling. Toch geeft telkens een meerderheid van de respondenten aan geen nood te hebben aan een bijkomende Gingervorming.

7.2.5. *Algemene aspecten*

Naast de specifieke evaluatieaspecten, die hierboven aan bod kwamen, zijn er ook een aantal algemene elementen in het Gingerprogramma. Deze werden geëvalueerd op basis van negen stellingen, waarbij de respondent deze moest beoordelen aan de hand van vier antwoordcategorieën. Ziehier de resultaten.

Grafiek A14: positionering t.a.v. algemene stellingen over Ginger

Voor elk van de voorgelegde stellingen helt de balans duidelijk naar de positieve kant over. Vijf van de negen stellingen benaderen een positieve waardering bij 90% van de respondenten:

- Ginger is een bruikbaar instrument om preventie-activiteiten te registreren (89,4%);
- evaluatie komt voldoende aan bod (89,1%);
- de antwoordcategorieën zijn duidelijk geformuleerd (87,2%);
- de online-versie is een verbetering ten opzichte van de pc-versie (84,8%);
- de structuur is duidelijk (84,8%).

De vier andere stellingen scoren bij grosso modo 60 à 75% van de respondenten goede punten:

- de vragen/variabelen zijn duidelijk geformuleerd (74,5%);
- Ginger is een gebruiksvriendelijk programma (70,2%);
- de tijdsinvestering om een activiteit in te vullen is redelijk (67,4%);
- de lay-out is aangenaam (59,6%).

De tijdsinvestering en de lay-out scoren duidelijk het slechtst. De lagere waardering voor de lay-out springt uit de band door het laag percentage positieve scores en door de opmerkingen over de oubolligheid van de lay-out.

De tijdsinvestering valt uit de toon door het grootste aandeel respondenten dat antwoordt dat de tijdsinvestering zeker niet redelijk te noemen is, een euvel dat reeds bij een andere evaluatievraag aan het licht kwam.

7.2.6. *Andere vragen*

Er werden aanvullend nog drie relevante vragen gesteld waarop de respondent met “ja” of “neen” moest antwoorden.

	Ja	Neen
Ervan uitgaande dat Ginger geen cliëntregistratie is, is de toevoeging van de categorie “Vroeginterventie”, met de twee subcategorieën “aan persoon” en “aan groep” voldoende?	87,9%	12,1%

Wat de vraagstelling over vroeginterventie betreft, is het duidelijk dat hier geen manifeste nood is aan een aanpassing of uitbreiding: bijna negen op de tien respondenten geven aan dat de huidige vraag voor hen voldoet.

	Ja	Neen
Ondervind je soms problemen met de snelheid van het programma (te traag), op het werk?	68,1%	31,9%

Wat de snelheid van het programma betreft, is het feit dat ruim tweederde aangeeft dat het te traag gaat, wél een punt dat absoluut aanpassing vereist. Te meer er in die 31,9% die geen snelheidsproblemen ondervinden heel wat VAD-personeelsleden zijn. Gezien de zeer korte afstand tussen hun pc en de server ondervinden zij deze problemen niet. Als we de VAD-registrators uit het resultaat weglaten, zien we dat maar liefst 83,3% aangeeft dat het programma te traag werkt.

De laatste vraag was een open vraag, waarin de respondenten nog hun algemene opmerkingen of suggesties kwijt konden. Dat leverde één nieuw en essentieel resultaat op: het feit dat www.vadginger.be enkel via Internet Explorer geopend kan worden en niet via Mozilla Firefox of andere besturingssystemen wordt meermaals als zwaktepunt aangehaald.

7.2.7. *Synthese*

De evaluatie van Ginger levert algemeen positieve resultaten op. Op bijna alle evaluatiecriteria is er een duidelijk overwicht aan positieve waardering. Toch geven de registrators die aan de Gingerevaluatie meededen een reeks kleinere aandachts- en werkpunten mee ter verbetering van Ginger en één groot werkpunt, met name de aanpak van de trage invoer (vooral bij het ingeven van de datum).

Dat de tijdsinvestering een prioritair aandachtspunt is, werd in de loop van dit hoofdstuk meermaals duidelijk. Dit is onmiskenbaar de achillespees van vadginger.be. Dat blijkt ook uit de commentaren die de respondenten schreven in de vragenlijsten. De traagheid was daarin zowat de rode draad: of het nu ging over de gebruiksvriendelijkheid of over

de verbetering tegenover de vorige versie… altijd wierp de traagheid van het programma een schaduw op de antwoorden. Dit wordt hét prioritaire werkpunt in de aanpassing van het Gingerprogramma!

Voorts wordt voor volgende aangegeven aandachtspunten en voorstellen in de VAD-werkgroep Ginger en in overleg met de ICT-specialist die het Gingerprogramma zal herwerken, bekeken of en hoe hieraan verholpen kan worden bij de herwerking van het programma:

- aanmelden en afmelden duidelijker in beeld zetten;
- een duidelijkere link naar de handleiding in het programma toevoegen;
- een nieuwe link "organisatie/netwerk toevoegen" in de menubalk, onder de hoofding "Activiteiten/organisaties" toevoegen;
- de keuze voor sector bij het aanmaken van organisatie of netwerk weglaten;
- het item "middelengebruik algemeen" vervangen door "geen specifiek middel als item";
- bij doelgroep het reële aantal aanwezigen laten invullen i.p.v. de huidige categorieën van grootteorde;
- aanvinken van meerdere vermelde detailsectoren mogelijk maken i.p.v. te moeten kiezen voor de vage antwoordcategorie "meerdere";
- Bij de sector gezondheid de detailsectoren "Huisarts" en "Thuiszorg" toevoegen;
- vraagstelling "Met welke sector en deteilsector(en) voer je de preventieactiviteit uit?" vervangen door "Welke sector(en) en detailsector(en) waren aanwezig op de activiteit?";
- vraagstelling "Met welke doelgroep vond de activiteit plaats?" vervangen door "Welke doelgroep was aanwezig op de activiteit?", met aanvullend de mogelijkheid om zowel intermediaire doelgroepen als uiteindelijke doelgroepen aan te klikken (*algemeen: vraagstelling in verleden tijd zetten*);
- het huidige datumsysteem vervangen door een sneller systeem;
- een zwevend veld in het activiteitenblad zetten dat vermeld dat je bij de registratie jezelf steeds uit het beeld moet houden om de variabelen juist te kunnen invullen;
- vadginger.be toegankelijk maken via andere besturingssystemen (bv. Mozilla Firefox) en op andere computersystemen (bv. Mac).

De volgende aandachtspunten zullen worden weerhouden in de handleiding, in de volgende nieuwsbrieven en in toekomstige Gingervormingen (voorstellingssessie en casusdag):

- het onderscheid tussen "vroeginterventie aan persoon" en "consult/advies";
- criteria om uit te maken wanneer je over "zelf ontwikkeld materiaal" kan spreken.

Daarnaast kan eraan gedacht worden om de Gingernieuwsbrief nog maar één keer per jaar te publiceren en dient het vormingsaanbod voor Ginger regelmatig gepromoot te worden.

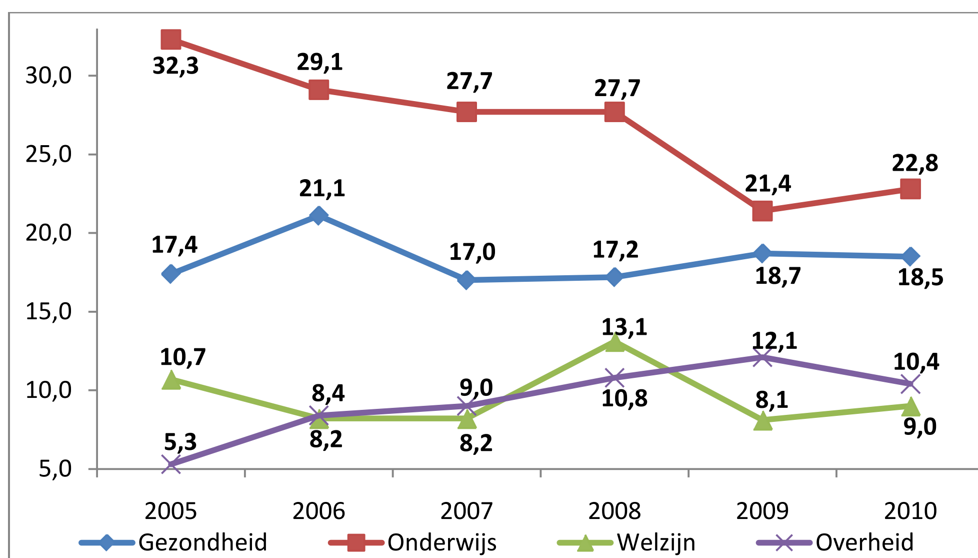
Wat de opmerkingen over de lay-out betreft, kan alvast meegedeeld worden dat dit een lage prioriteit zal meekrijgen in de herwerking van het programma. Vadginger.be is een online-registratieprogramma en geen website. Flashy graphics zijn dus niet per se nodig.

Bij deze wenst VAD alle Gingeregistrators die aan de evaluatie deelnamen te bedanken voor hun inbreng in de verbetering van het programma. Hopelijk beantwoorden de toekomstige aanpassingen aan jullie verwachtingen. Het resultaat zou te merken moeten zijn vanaf de Gingerregistratie 2012.

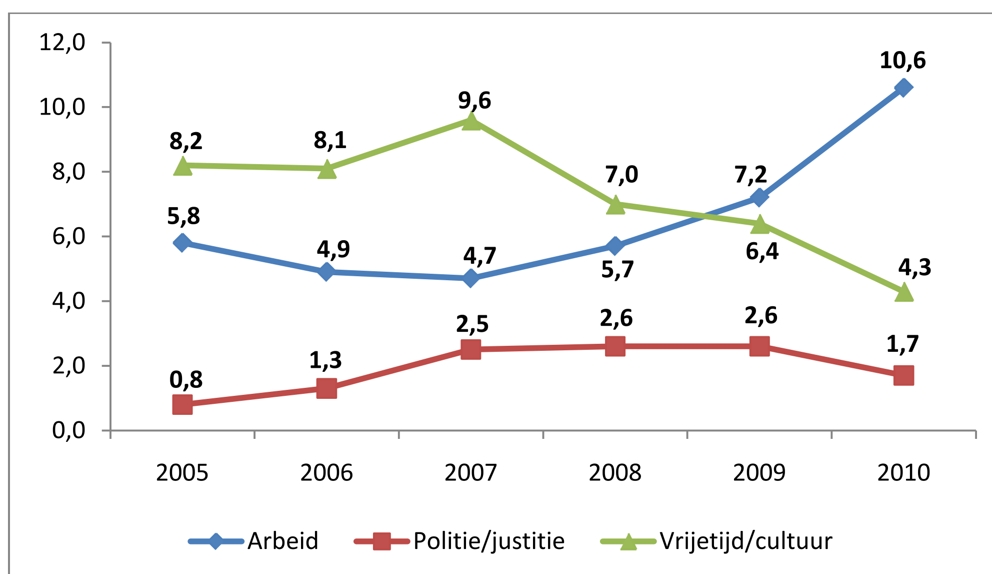
Bijlage 1: algemene Gingerresultaten

Sector	Unisectorale activiteiten	Intersectorale activiteiten	Totaal aantal activiteiten
Arbeid	614 (12,9%)	81 (7,8%)	695 (12,0%)
Gezondheid	1.071 (22,5%)	691 (66,5%)	1.762 (30,4%)
Onderwijs	1.325 (27,8%)	363 (34,9%)	1.688 (29,1%)
Overheid	605 (12,7%)	761 (73,2%)	1.366 (23,6%)
Politie en justitie	100 (2,1%)	344 (33,1%)	444 (7,7%)
Vrije tijd en cultuur	252 (5,3%)	243 (23,4%)	495 (8,5%)
Welzijn	520 (10,9%)	487 (46,9%)	1.007 (17,4%)
Totaal	4.761	1.039 (17,4%)	5.800
		Intersectoraal	

Tabel B1: aantal / aandeel activiteiten per sector (unisectoraal, intersectoraal, totaal)

Grafiek B1: evolutie aandeel unisectorale activiteiten; deel 1 (2005-2010)

Grafiek B2: evolutie aandeel unisectorale activiteiten; deel 2 (2005-2010)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aandeel intersectorale activiteiten	19,5%	18,9%	18,2%	15,8%	18,3%	17,4%
Aantal sectoren/activiteit	2,72	2,99	3,04	3,13	3,08	2,86
ISS-indicator[21]	53,0	56,5	55,3	49,5	56,4	49,7

Tabel B2: overzicht evolutie intersectorale activiteiten (2005-2010)

[21] De ISS-indicator, berekend volgens de formule [percentage intersectorale activiteiten op het totaal aantal activiteiten x gemiddeld aantal aanwezige sectoren per intersectorale activiteit], geeft een indicatie van de reikwijdte van intersectorale samenwerking.

	Alle activiteiten	Overleg	Consult/advies	Coaching	Vorming	Vroeginterventie	Andere Actie
Arbeid	1u52	1u11	0u45	1u44	3u30	-	1u56
Gezondheid	2u30	2u21	1u37	1u50	3u14	3u34	2u47
Onderwijs	2u44	1u48	1u49	1u57	3u32	4u40	2u37
Overheid	2u21	2u13	2u02	2u05	3u33	-	2u59
Politie en justitie	2u27	2u02	-	1u57	3u38	-	3u10
Vrije tijd en cultuur	2u23	1u56	2u21	1u55	2u42	-	4u12
Welzijn	2u18	1u53	1u25	2u08	3u45	-	2u43
Algemene bevolking	2u11	2u01	2u25	-	3u01	1u19	3u44
(Intersectoraal)	*2u26*	*2u12*	*1u42*	*2u00*	*4u01*	-	*3u28*
Algemeen	2u26	2u00	1u38	1u57	3u27	3u00	3u01

Tabel B3: gemiddelde tijdsinvestering per sector en per soort activiteit

Sector	Lokaal	Regionaal	Provinciaal	Gemeenschap/ gewest	Federaal	Internationaal
Arbeid	53,9%	11,7%	4,7%	14,8%	**14,0%**	0,8%
Gezondheid	37,9%	14,2%	12,3%	**31,6%**	1,6%	2,4%
Onderwijs	**83,3%**	3,4%	6,3%	4,6%	0,7%	1,7%
Overheid	58,4%	12,9%	**15,8%**	10,0%	1,8%	1,2%
Politie en justitie	74,5%	7,0%	6,3%	5,6%	3,8%	2,7%
Vrije tijd en cultuur	75,6%	3,8%	7,9%	9,5%	0,2%	**3,0%**
Welzijn	72,0%	12,3%	6,4%	7,1%	0,4%	1,8%
Algemene bevolking	52,4%	**38,0%**	3,1%	5,6%	0,3%	0,6%
Algemeen	60,4%	11,6%	9,0%	14,5%	2,7%	1,8%

Tabel B4: locatieniveaus per sector

Sector	Overleg	Vorming	Coaching	Consult/advies	Vroeginterventie	Andere acties
Arbeid	34,0%	23,6%	**26,6%**	11,5%	0,4%	3,9%
Gezondheid	**67,8%**	8,2%	3,5%	6,7%	**11,5%**	2,3%
Onderwijs	29,0%	**43,7%**	12,7%	5,1%	3,8%	5,7%
Overheid	**73,0%**	8,9%	9,4%	4,0%	0,2%	4,5%
Politie en justitie	60,1%	18,0%	11,7%	1,8%	2,7%	5,6%
Vrije tijd en cultuur	61,4%	10,9%	5,7%	7,7%	0,0%	**14,3%**
Welzijn	53,3%	18,4%	**16,7%**	6,9%	0,1%	4,7%
Algemene bevolking	19,2%	13,8%	0,3%	**15,2%**	**37,7%**	**13,8%**
Algemeen	44,8%	23,7%	11,1%	8,1%	7,0%	5,3%

Tabel B5: soorten activiteit per sector

Sector	Intermediaire doelgroep	Uiteindelijke doelgroep
Arbeid	**92,1%**	7,9%
Gezondheid	84,7%	15,3%
Onderwijs	60,5%	**39,5%**
Overheid	**93,5%**	6,5%
Politie en justitie	89,4%	10,6%
Vrije tijd en cultuur	74,9%	25,1%
Welzijn	**93,1%**	6,9%
Algemene bevolking	34,1%	**65,9%**
Algemeen	75,2%	24,8%

Tabel B6: doelgroepen per sector

Sector	Middelengebruik algemeen	Alcohol	Illegale drugs	Medicatie	Tabak	Gokken	ICT-verslavingen
Arbeid	**93,4%**	15,0%	12,1%	9,5%	1,9%	0,9%	1,9%
Gezondheid	81,4%	27,1%	17,3%	6,9%	5,4%	4,4%	4,3%
Onderwijs	89,2%	29,5%	**28,0%**	**18,2%**	**18,0%**	**15,5%**	**11,3%**
Overheid	80,8%	28,8%	15,5%	8,6%	6,4%	7,0%	6,3%
Politie en justitie	85,1%	**35,8%**	**27,7%**	11,0%	10,6%	10,4%	8,6%
Vrije tijd en cultuur	84,4%	31,7%	23,0%	6,9%	6,1%	7,5%	8,7%
Welzijn	88,1%	21,6%	18,8%	10,3%	6,4%	7,5%	7,1%
Algemene bevolking	66,2%	**37,7%**	17,5%	5,4%	2,3%	3,7%	6,5%
Algemeen	84,5%	26,6%	19,7%	10,9%	8,5%	7,6%	5,9%

Tabel B7: behandelde thema's per sector

Sector	Zelf ontwikkeld materiaal	Materiaal van VAD/DrugLijn	Ander materiaal op Vlaams niveau	Ander materiaal op lokaal/region. niveau	Ander materiaal op internationaal niveau
Arbeid	37,1%	**71,2%**	4,3%	1,9%	0,7%
Gezondheid	38,1%	47,0%	**12,8%**	11,7%	8,1%
Onderwijs	**62,4%**	39,3%	7,5%	6,6%	5,5%
Overheid	43,6%	41,9%	9,3%	**17,1%**	2,7%
Politie en justitie	46,8%	52,5%	11,5%	**13,7%**	3,2%
Vrije tijd en cultuur	54,3%	47,9%	8,3%	11,3%	5,1%
Welzijn	51,6%	52,1%	7,6%	9,3%	3,9%
Algemene bevolking	42,3%	39,2%	8,7%	**13,8%**	**10,7%**
Algemeen	48,1%	45,3%	8,2%	7,4%	5,7%

Tabel B8: gebruikt materiaal per sector

Sector	Activiteit geëvalueerd (a)	Rapport indien geëvalueerd (b)	% evaluatie-verslag (a*b/100)
Arbeid	35,5%	73,9%	**26,2%**
Gezondheid	25,9%	**83,0%**	21,4%
Onderwijs	**48,3%**	61,6%	**29,8%**
Overheid	19,2%	77,2%	14,8%
Politie en justitie	30,9%	**85,5%**	**26,4%**
Vrije tijd en cultuur	25,5%	**80,2%**	20,4%
Welzijn	25,5%	69,1%	17,6%
Algemene bevolking	33,9%	68,2%	23,1%
Algemeen	32,0%	68,2%	21,8%

Tabel B9: evaluatie per sector

Soort activiteit	% activiteit geëvalueerd
Overleg	11,1%
Consult/advies	7,1%
Coaching	11,9%
Vorming	79,3%
Vroeginterventie	62,2%
Andere actie	37,3%
Algemeen	32,0%

Tabel B10: evaluatie per soort activiteit

Bijlage 2: Ginger-nieuwsbrief 2010

Brussel, 2 juli 2010

Ginger-nieuwsbrief zomer 2010

Beste Gingerregistrator,

Zelfs met de inburgering van het nieuwe Gingerprogramma blijft een oude traditie overeind: de halfjaarlijkse nieuwsbrief. Op het vlak van het aantal geregistreerde Gingeraars gaan we stilaan de kaap van de 100 ronden. We kunnen dus zeggen dat het invoeren van het nieuwe programma ook een nieuw elan aan Ginger heeft gegeven.

Ziehier enkele weetjes en aandachtspunten.

1. Regelmatig bijhouden van de registratie

In tegenstelling tot het oude programma is de registratie niet langer gebonden aan twee halfjaarlijkse deadlines. Ik raad iedereen aan om het invoeren van de Gingerdata over het kalenderjaar te spreiden en op geregelde tijdstippen een moment van registratie in te bouwen. Dat biedt niet alleen het voordeel van tijdswinst (hoe langer je wacht, hoe langer je moet wachten om in de kalender naar de datum terug te klikken), het heeft ook duidelijke voordelen op het vlak van betrouwbaarheid van data. De registratie van een activiteit die vorige week plaatsvond is algemeen genomen betrouwbaarder dan het registreren van een activiteit die zes maanden eerder doorging.

2. Enkele aandachtspunten bij het registreren

- Vermijd te vage formuleringen in de omschrijving van de activiteit en benoem ze consequent. Om bepaalde structurele acties beter te kunnen monitoren, is het ook aangewezen om gemaakte afspraken over een uniforme omschrijving te respecteren (i.c. ECAT, vroeginterventie, CAO-100)
- Bij het invoeren van de detailsector neem je best de handleiding erbij, waar je op pagina's 13 en 14 de lijst per sector vindt. BELANGRIJK: vermijd zoveel mogelijk de categorie 'andere'. Ga eerst na of er geen andere detailsector toepasselijk is.
- Uit de resultaten van de Gingerregistratie 2009 viel af te leiden dat vrij vaak voor de detailsector 'meerdere' wordt gekozen. Ik raad aan om eerst alle opties van detailsectoren door te nemen om zeker te zijn dat een bepaalde combinatie van detailsectoren niet als standaardcategorie voorhanden is.
- Indien je het locatieniveau 'lokaal' ingeeft, moet je de betreffende gemeente invoeren. Onthoud dat enkel de hoofdgemeenten staan weergegeven en niet de deelgemeenten. Deelgemeenten moeten dus onder de hoofdgemeente worden geregistreerd.

3. Technische ondersteuning

Ook al ben je een ervaren Gingerregistrator, neem bij twijfel toch best de Gingerhandleiding erbij. Een afdrukbare Word-versie van de handleiding is te downloaden in de linker kolom van het programma.

Aarzel niet om bij twijfels, vragen of problemen contact op te nemen met mij, via 02/423.03.58 of johan.rosiers@vad.be. Houd er wel rekening mee dat ik dit jaar van 8 juli tot en met 4 augustus in verlof ben.

Indien je vijf keer met het verkeerde wachtwoord probeert in te loggen, blokkeert Ginger jouw toegang. Dit is een ingebouwde veiligheidsmaatregel. We heffen die blokkade nadien uiteraard op, maar dat kan een tijdje in beslag nemen. Daarom, als je probeert in te loggen en Ginger geeft aan dat de aanmeldingspoging mislukt is, activeer dan best de link 'Wachtwoord vergeten?' Op die manier wordt jouw wachtwoord doorgestuurd naar jouw e-mailadres.

4. Gingerrapport 2009

Het Gingerrapport 2009 is klaar om gepubliceerd te worden. De preventiewerkers die aan de Gingerregistratie deelnamen ontvangen binnenkort een gratis exemplaar.

5. Gingerevaluatie 2010

Eind 2010 is het nieuwe programma bijna 2 jaar in gebruik. Tijd dus voor een eerste evaluatie. De eerste reacties van de deelnemende registrators zijn algemeen genomen positief. Maar dat neemt niet weg dat er ook enkele kinderziektes uitgehaald moeten worden. In het najaar van 2010 zal daarom een schriftelijke evaluatieronde worden gehouden bij personen die een Gingeraccount verkregen hebben.

In het kader van die evaluatie is het alvast raadzaam dat de registrators vastgestelde probleempjes noteren. Bovendien zou het goed zijn om al eens na te denken over waarom er bij detailsectoren zo vaak voor de categorie 'meerdere' wordt gekozen. Of waarom de categorie 'zelf ontwikkeld materiaal' zo goed scoort en wat zelf ontwikkeld materiaal dan concreet inhoudt.

Afsluitend wens ik jullie een leuke zomer toe, met alle geneugten die daar bij horen.

Vriendelijke groeten,

Johan Rosiers
VAD
02/423.03.58
johan.rosiers@vad.be